

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om

Horsens lærde Skole

for Skoleaaret 1844—45

med

adskillige derved foranledigede

Bemærkninger.

Judbydelseskrift

til

den offentlige Examen 1845

af

B. Storm,
Overlærer.

Horsens.

Trykt hos N. C. Fogh.

Den vigtige endelige Afgjørelse af Skolens Skjæbne ved den paatænkte og begyndte almindelige Skole-Reform, som vi saa længe med ængstelig Forventning have seet imøde, ligger vel endnu skjult for vore Øine; dog tør vi af Regjeringens, de høie Auctoriteters og de i denne Sag sammenkaldte sagkyndige Mænds Indsigt, Retfærdighed og Humanitet, understøttet af de vægtige, baade mundtlige og skriftlige, Forestillinger, der herfra ere gjorte i dette Anliggende, haabe et ikke alt for nedslaaende Udfald af denne Sag, der ei alene for vor Skoles nuværende Disciple, Lærere og disse's Familier maa med Rette kaldes en Velfærd's-Sag, men endog for hele Byen og dens folkerige Omegn vil have vigtige og dybt indgribende Følger for hele Fremtiden, hvorfor den ogsaa her bestaaende er bleven betragtet som Hvermands-Sag.

Endnu mere tør man haabe, at den hele tilsigtede Omdannelse af det lærde Skolevæsen maa blive til sandt Gavn for Folk og Stat, og til Videnskabelighedens Fremme i det Hele, saaledes at den i sine Frugter rigelig kan betale de store Opoffrelser og Beslutninger, den maatte gjøre fornødne.

Det er min Pligt her at give Gfterretninger om vor Skole i dette Skoleaar og en Oversigt over dens nuværende Tilstand, hvilken Forpligtelse jeg skal bestræbe mig for saa godt, Tid og Gvne tillader, at gjøre Fyldest. Hvor opfordrende Anledning gives, vil jeg indskyde mine Betænkninger, som, jeg dog ingenlunde tør vente, ville vinde almeen Interesse og Alles Bifald.

I. Lærerne og deres Fag.

Hermed er i dette Skoleaar ingen væsentlig Forandring skeet, og da denne Materie er f. N. udførlig behandlet, kunde jeg gjerne tillade mig at henvise dertil. Imidlertid vil jeg dog for deres Skyld, der ikke have Indbyggelseskriftet for forrige Aar ved Haanden, her kortelig anføre Lærerne, efter deres Anciennitet, ligesom ogsaa deres Fag og Antal Skoletimer.

Eiden Rector Müller's Død (4de Febr. 1844) har, som bekjendt, Rectoratet staaet vacant; den midlertidige Bestyrelse er overdraget til mig; den afdøde Rectors Lærefag og Timer ere fordeelte mellem Lærerne, som derfor have erholdt Timebetaling.

B. Storm (fra 22de Juli 1815 Adjunct, fra 15de Febr. 1835 Overlærer) er ene Lærer i Græsk, Tydsk og Skjønsskrift; har foruden de til Bestyrelsen hørende Forretninger 29 Skoletimer om Ugen.

E. N. Ch. Knudsen, theol. Cand. (fra 3die Oct. 1838 constit. Adj.), har Historie og Geographie

gjennem alle Classer, Naturhistorie i de 2 nederste (i andre læses den ikke), Dansk i næstøverste — i Alt 27 Timer.

G. F. W. Wendz, theol. Cand. (fra 2den Mai 1840 her constit. Adj., forhen, fra 18de Nov. 1837 til 14de Sept. 1839, Lærer ved Nyborg = Skole), har Religion (med N. T.), Mathematik (med praktisk Regning) og Fransk gjennem hele Skolen (N. T. læses kun i øverste Classse, Mathematik kun i de 2 øverste, praktisk Regning i de 2 nederste) — i Alt 29 Timer.

L. S. Bohr, theol. Cand. (fra 1ste Mai 1841 constit. Adj.), har Latin og Dansk i de 2 nederste Classer og Hebraisk i de 2 øverste — i Alt 29 Timer.

N. Levinson, philologisk Cand. (fra ²⁹ Nov. 1842 constit. Adj.), har Latin med lat. Stil i de 2 øverste Classer og Dansk i øverste — i Alt 24 Timer.

Endvidere:

Gh. Münster, Bat. Chir., praktiserende Læge, har (siden 1ste Oct. 1836) Undervisning i Sang — 3 Timer om Ugen.

L. E. Wiisbye, affrædiget Underofficer, har (siden 11te Febr. 1843) Undervisningen i Gymnastik og Svømning — 4*) Timer om Ugen.

Naar Dansk undtages, som endnu (imod mit Princip og Dnske) er ligesom adspredt mellem 3 Lærere, er saaledes nu Latin det eneste Fag, der er deelt, hvilken Deling ikke alene, formedels det store Antal Timer, der herpaa maa anvendes, er nedven-

*) 3 Indbydelseskrifter for f. A. staar urigtig: 3 Timer.

dig, men ogsaa formedelst de høiere og lavere Glasfers forskjellige Lær, især i denne Læregjenstand, meget gavnlig. Uden Fornødenhed eller vægtige Grunde bør efter min Mening intet Fag splittes ad mellem flere Lærere, saalænge Fag=Fordelingen er overordnet Klasse=Jubdelingen; men hvor een Lærer ikke kan bestride et Fag gjennem hele Skolen, eller een Lærer finder sig bedre skiftet for de høiere Glasfer, en anden for de lavere, bør unegtelig en dertil svarende Deling finde Sted.

III. Disciplene.

Ved Affattelsen af forrige Aars Skole=Ofterretninger var Antallet i hele Skolen 22, af hvilke 7 i 4de Klasse, 3 i 3die, 6 i 2den og 6 i 1ste Cl.

Af disse blev vel forrige Aar ingen herfra dimitteret til Universitetet, da den eneste Discipel, som det var paatænkt at dimittere f. N., ei alene havde den Lærers Stemme imod sig, som her især maatte komme i Betragtning, men ogsaa, ved en med ham anstilt Prove, i adskillige Fag bestod saa ringe, at det for Skolens Værsyntes betænkeligt at lade ham, især som den Eneste herfra, fremstille sig til exam. artium. Derimod tillod jeg ham gjerne at reise til Kjobenhavn, for der at forsøge paa anden Maade at blive dimitteret; og med den Kongelige Directions Bevilling, hvortil jeg med Fornøielse gav mit Samtykke, indstillede han sig til et tentamen i Roeskilde=Skole, og blev derfra, uden at komme her tilbage, dimitteret, og Student. Hans Characterer ved ex. art. vare: Lat., Relig., Geom., Arithm. og Tydsk laud.;

dansk Udarb., Græsk, Hist., Geogr. og Fransk h. ill.; lat. Stil og Ebr. n. cont.; Hovedcharakter h. ill. *)

Ved Hoved-Examen's Slutning blev Discipel H. Dahl af 1ste Cl., kjendt han havde bestaaet meget godt, og skulde været opflyttet i 2den Cl., udtagen til anden Bestemmelse. Imidlertid vare 3 nye Disciple ved samme Tid antagne: G. P. Ch. Schjørring og N. Ch. S. Th. Schou, der begge kom paa nederste Partie i 3die Cl., og J. M. Albeck, der fik Plads nederst i 1ste Cl., saa at Skolen nu havde 23 Disciple. Af de ældre Disciple blev J. S. Gurjel opflyttet i 4de Cl., F. Smith, G. Tetens, B. Storm og M. Rousing i 3die Cl., G. Christophersen (og, hvis han var bleven i Skolen, S. Dahl) i 2den Cl.

Allerede i 1ste Kvartal af dette Skoleaar udgik 2 Disciple, først J. M. Albeck, af Ulyst, og siden Ch. G. R. Mandix, af Mangel paa Nemme, og nu var her indtil Enden af 1ste Halvaar kun 21 Disciple; men der vare mod Slutningen af samme Halvaar, hvad man efter Omstændighederne neppe skulde ventet, anmeldte 6 nye Disciple, hvilke med den Kgl. Directions Tilladelse bleve efter Prøve antagne, de 4 i Slutningen af Marts, de 2, som hidtil havde været Disciple i Slagelse-Skole, og hvis Ankomst hertil var bleven forsinket, i Slutningen af April, nemlig: Moritz Ch. Anthøn paa nederste Partie i 3die

*) 3 Indbydelsekriften for ifjor vare to af P. Rosenbals Charakterer ved ex. art. af Mangel paa paalidelige Efterretninger forveglede, hvilket herved rettes saaledes: for Religion h. ill. (ikke laud.), for Geographie laud. (ikke h. ill.).

Cl., Hugo N. Anthou paa nederste Partie i 2den Cl.; Vilh. S. Gurjel, Ant. A. Lindemann, Har. E. Petersen og R. Theodor Storm, alle 4 i 1ste Cl. Da de 3, der hidtil havde udgjort 1ste Cl., alle havde tydet Latin, og de 2 godt, den 3die nogenlunde, kunde følges med den hidtil Nederste i 2den Classe, men de Nye i 1ste Classe først skulde begynde paa Grammatikens Elementer, og altsaa ikke kunde følges med de Eldre i 1ste Cl., bleve alle Lærerne enige om, at lade de 3 hidtil værende 1ste Classens Disciple gaae over i 2den Classe, og derimod de 4 Nye udgjøre 1ste Classe. Skolen talte nu 27 Disciple.

I Anledning af den ffete Optagelse af nye Disciple udenfor den lovbestemte Tid maa jeg her forebygge en let muelig Misforstaaelse og yttre mig om Classernes Inddeling i Partier. Det er saa langt fra, at vi her skulde ansee det for rigtigt i Almindelighed at optage nye Disciple midt inde i Skoleaaret (at sige: naar man derved faaer flere Partier, end før, i en Classe), at vi meget mere Intet hellere ønskede, end efter det nu med Rette hyldede Princip, saavidt mueligt, at have kun eet Partie i hver Classe, da det ikke vel er mueligt paa een Gang at holde flere Partier saa opmærksomme og saa syesefatte, som de paa Skolen altid burde være. Men dersom der skal kun være eet Partie i hver Classe, maae ogsaa Classerne være eetaarige, medmindre man kun hvert 2det Aar vilde optage og opflytte Disciple, hvilket neppe Noget finder billigt. Hvor man derimod, som her, har, og er nødt til at have, flereaarige Classer, her der efter min usfravigelige Overbeviisning ogsaa i hver Classe, i de fleste og vigtig-

ste Fag, være lige saa mange Partier, som der findes Nar i Classen; thi det synes dog ubilligt, at de, der nylig ere komne op i en Classe, skulde (f. Ex. i Latin og Græsk) forceres over Gyne, for at følges med dem, der have været et heelt, om ikke 2, Nar længere i Classen, eller de Ældre sinkes i deres Fremgang, for at faae de Yngre med; og ligeledes kan det neppe findes rigtigt, i systematiske Fag, og overalt hvor Ordenen er bunden, at lade de Dyre springe over det, der efter sin Natur bør læres først, for at følges med dem, der allerede have læst dette, og maae gaae videre. Hermed negtes dog ikke, at det jo i enkelte lette Fag og i Ting, der af de forskjellige Partier ofte ere læste, kan være rigtigt, at lade flereaarige Classer danne eet Partie, ligesom ogsaa enkelte Disciples ualmindelig gode eller ringe Forfundskaaber, lette eller tunge Memne, kan give billig Grund til, i eet eller flere Fag, at tage dem sammen med et Partie, hvortil de, efter deres Alder i Classen, ellers ikke høre. Inddelingen i Partier er overalt Noget af det, der fordrer den omhyggeligste Overveielse og falder vanskeligt at faae indrettet efter Dunke og Billighed, thi mangen Discipel, især naar han nylig er kommen i Skolen, passer hverken til det ene eller andet Partie, ei engang i de enkelte Fag, end sige i alle, og kun efterhaanden, ved Læreres og Disciples forenede Bestræbelser, lykkes det at faae dem, saa at sige, sammensætte. Men hvor meget end enhver Lærer maa arbeide paa, at faae Disciplene samlede i saa Partier, bør dog den enkelte Discipels Gyne og Tary aldrig tabes af Sigte.

Ikke længe efter nydnævnte Tilvært er atter M. P. Reusing af Idie Classe gaaet ud af Skolen, da der

baade manglede ham fornøden Understøttelse, og han alt for sildt var kommen i Skolen, eftersom han, paa nederste Partie i 3die Klasse, allerede siden Foraaret havde fyldt 20 Aar, og, efter sin hidtil gjorte Fremgang, neppe for i sit 25de Aar vilde kunne blive Student. Skolen fik derved sit nuværende Discipel-Antal: 26, der for Diebliffet ere saaledes ordnede: *)

4de Klasse (7):

De Øverste (2):

1. Viggo S. B. Bernth, Søn af Justitsraad, Herredsfoged Bernth her i Byen.
2. Ludv. B. N. Kragballe, Søn af Procurator Kragballe i Veile.

De Mellemsste (4):

3. J. Laur. Ch. Holst, Søn af Brandcapitain, Bogbinder Holst her i Byen.
4. Rudolph Helms, Søn af Apotheker Helms her i Byen.
5. Carl E. Hansen, Søn af Sognepræsten Hansen i Lundum i Voer-Herred.
6. J. F. E. Laur. Larsen, Søn af Skrædermester Larsen, for nærværende Tid i Kjøbenhavn, forhen her i Byen, hvorfra han af Mangel paa Næring er flyttet.

*) De, der ere paa Partie sammen, omskiftes indbyrdes ved hvert Maanedsskifte efter deres Maanedsskarakterer, saa at Ordenen i ethvert Partie er foranderligt.

Den Nederste:

7. Jul. S. Gurjel, Son af Kjøbmand S. Gurjel her i Byen.

3die Klasse (8):

De Øverste (2):

8. Finn M. Laurisen, Son af Gaardeier Laurisen paa Sveigaard i Hads-Herred.
9. Sør. Ravn, Son af Avlsforvalter Ravn paa Møgelkjær.

De Nederste (6):

10. G. Pet. Ch. Schjørring, Son af Sognepræsten Schjørring i Skanderborg.
11. Fred. L. G. Smith, Son af Gaardeier Smith paa Sønderhaven i Vend-Syssel.
12. Mor. Ch. Anthon, Son af Capitain, Soldinspæcteur Anthon her i Byen.
13. Gerh. Tetens, Son af Sognepræsten Tetens her i Byen.
14. J. Vald. Storm, Son af Overlæreren.
15. Alb. Ch. P. Th. Schou, Son af Sognepræsten Schou i Ørting i Hads-Herred.

2den Klasse (7):

De Øverste (2):

16. Carl N. B. Holst, Broder til Nr. 3.
17. Theodor E. Asmussen, Son af Glarmester E. Asmussen her i Byen.

De Næberste (3):*)

18. Eman. Christophersen, Søn af nu afdøde
Føermand Just Christophersen her i Byen.
19. Hugo N. Anthon, Broder til Nr. 12.
20. Pother E. S. Fogh, Søn af Bogtrykker Fogh
her i Byen.
21. Peter N. With, Søn af Justitsraad, Herredsfo-
ged With paa Stjernholm tæt herved.
22. N. Axel S. Schmidth, Søn af afdøde Magist.
Schmidth, Sognepræst til Østved i Hatting-
Herred.

1ste Klasse (4):

23. Ant. N. Lindemann, Søn af Overbetjent Linde-
mann her i Byen.
24. Har. E. Petersen, Søn af Kirkesanger og Sko-
lelærer Petersen i Klakring i Vjerge-Herred.
25. N. Theodor Storm, Broder til Nr. 14.
26. Vilh. S. Gurjel, Broder til Nr. 7.

Det forekommer mig, at der i Skole-Efterretningerne ogsaa burde meddeles Charakterliste for det foregaaende Aars Hoved-Examen, og med Hensyn til de sidste Indkomne vel ogsaa for indeværende Aars Halvaars-Examen; men da jeg ikke veed, at dette er skeet fra andre Skoler, vil det vel ikke herfra savnes. Dog finder jeg det passende, at anføre, hvilke Disciple der ved begge examina have staaet

*) følges ikke Alle ad i alle Exregionskande, da de ikke have været lige længe i Klassen.

sig bedst i hver Klasse. Ved Hoved-Examen: L. Holst af 4de Cl., J. Curjel af 3die, F. Smith og B. Storm af 2den, E. Christophersen, S. Dahl og P. With af 1ste, hvilke alle havde laud. til Hovedcharacter, dog saaledes, at F. Smith og E. Christophersen stode sig bedst. Ved Halv-aars-Examen: L. Holst af 4de Cl., P. Schjørring af 3die Cl., N. Schmidt af 1ste Cl., hvilke fik laud. til Hovedcharacter, men allerbedst stode sig P. Schjørring.

Til Efteraaret staae de 2 overste Disciple, B. Bernth og E. Krugballe, saa at sige, for Tour til at blive dimitterede. Om de ved Afgangstiden ville findes dygtige og værdige dertil, kan naturligviis endnu ikke med Visshed forudsiges, da det ei alene vil beroe paa deres hidtil udviste Flid og Fremgang, men ogsaa paa, hvor omhyggelig og samvittighedsfuldt de anvende den Tid, som de, siden den forelobige Dimittend-Prøve, endnu have tilbage.

Af nye Disciple til næste Skoleaar ere for længere Tid siden 2 anmeldte; men flere ventes, især hvis der maatte, hvilket vi haabe, snart sikkert vor Skole en bedre Skjæbne, end der har været den tiltænkt.

III. Hvad der er læst, eller til Examen ventes læst. *)

1. Latin.

4de Klasse (under Levinfen).

A. 1. B. Bernth: af Livius: 3die, 4de og 5te Bog;

*) For Korsheds Skjold betegnes Partierne i Classerne ved A,

af Cæsar: 1ste, 2den og 3die Bog af Gal-
ler-Krigen;

af Cicero: Talerne mod Catilina, den for
det Maniliske Lovforslag og den for Viga-
rius;

hans Bøger om Pligterne;

af Horatius: 1ste og 2den Bog af Oderne,
Brevene og ars poet.;

af Virgilius: 1ste og 2den Bog af Æneiden;

af Juvenal: 1ste, 3die, 4de, 8de, 10de, 14de
Sat.;

af Madvig's Grammatik: Formlæren, de 2
første Afsnit af Syntaxis, Metriken og No-
get af Tillæget om Conjunctioner;

Romerske Oldsager i sidste Aar efter Boisen;
Mythologie (kun sidste Aar) efter Syphefs
Udtog af Ramlers Myth.;

2. E. Kragballe har af Cæsar kun 1ste og 2den
Bog; af Cicero har han istedetfor Talerne
mod Catilina: Taleren for Roscius og
den for Deiotarus; for Resten det
Samme, som B. Bernth.

- B. og C. af Livius: 3die Bog;
af Cicero: 3die Bog om Pligterne;
af Horatius: 1ste og 2den Bog af Oderne;
af Virgilius: 1ste og 2den Bog af Æneiden;
af Juvenal: 1ste, 3die, 4de og 8de Sat.;

B, C, hele Classen ved h. El. og samme Bog ved f. B. De
øvrige Forkortelser ville let forståes.

B. og C. af Madvig's Grammat. det Samme, som
Bernth;

af Boissens Antiqu. SS. 1—102;

af Hyyhofs Mythol. SS. 1—82.

Lat. Stil har hele Classen havt 3 Gange om
Ugen, eller (hver 6te Gang) Oversætt. af Lat.

3die Klasse (under Levinson).

A. og B. af Livius: 4de Bog;

af Cicero: Talen for det Manliske Lovfor-
slag og den for Ligarius;

af Madvig's Grammat. §§ 27—79 og de 2
første Afsnit af Syntax. (det Meste af det
Smaastilede forbigaaet).

M. Anthon: *)

af Cæsar: 2den Bog af Galler-Krigen,

af Cicero: det Samme, som A. og B.;

af Madvig's Grammat. §§ 27—79, 387—429,
318—386.

Lat. Stil har hele Classen havt 3 Gange om
Ugen eller engang imellem Oversætt. fra Latin, som of-
test een Gang om Ugen mundtlig, ex tempore, een af
disse Dvølsker.

Mundtlig Extemporalstil holder jeg for særdeles
gavnlig; ja for Begyndere burde den mundtlige
Dvølse vist fortrinlig (som ikke alene) anvendes, og
selv skriftlige Stile gjøres under Læreren's Opføgt og
Veiledning, thi faa Begyndere have Tænkeslid og

*) kom i Skolen 1ste Mal, og var næsten hele Mai 1847, hvilket
ogsaa i det Følgende bedes erindret.

Eksonfomhed nok til at hjælpe sig selv, eller engang at bruge Ordbogen rigtig, og ved at skrive Stilene hjemme sege derfor de Fleste paa een eller anden Maade at gjøre sig Arbeidet lettere, hvorved de ofte lære Lidet eller Intet.

2den Klasse (under Bohr).

- A. af Cæsar: 1ste, 2den, 3die Bog af Galler-Kri-
gen;
af Cornel. Nep. de 23 første Levnetsbeskriv.;
af Madvig's Gramm.: Vøiningsslæren og 1ste Af-
snit af Syntax. (uden Anmærkn.);
- B. C. Christophersen (hele Skoleaaret):
af Cornel. Nep. 1ste—13de, samt 22de og 23de
Levnetsbeskriv.

De 3 sidst Dpflyttede:

- af s. B. 9de—13de, samt 22de og 23de Levnets-
netsbeskriv. (sidste Halvaar);
af Borgens Læseb. SS. 67—94 (første Halvaar).

Hele Partiet: af Madvig's Gramm.: Vøi-
ningslæren uden Anmærkn.

S. Anthon: *)

- af Cornel. Nep. det Samme, som B.
af Madvig's Gramm. §§ 48—140.

1ste Klasse (under Bohr).

De, der ved Skoleaarets Begyndelse udgjorde 1ste Kl.
ere, som sagt, ved Halvaars-Examen, flyttede op i 2den.

*) kun siden 1ste Mai, ligesom Broderen, været i Skolen.

De Dvrige have kun i sidste Halvjaar været i Skolen og i den Tid læst:

af Madvigs Gramm. §§ 23—92;

af Borgens Læseb. SS. 1—25.

Det maa vel i Regelen anses for bagvendt at tyde Latin og Græsk, førend det Vigtigste af Grammatiken er lært; men en saadan Læsebog, som Borgens, kan vist Ingen have Noget imod at bruge jævnsides med Grammatiken, da den foruden sine andre Fortrin, ingensteds forudsætter mere Grammatik, end der er læst, og følger dennes Orden, saa at den overalt tjener til Indvælselse af hvad der nyts er lært af Grammatiken og til at samle Glosseforraad.

2. Græsk

(under Storm).

4de Klasse.

- A. af Herodotus 1ste og 3die Bog (E. Fragballe 1ste, 2den og 3die Bog);
 hele Apollodorus;
 af Xenophon: hele Ἄπομνημονεύματα;
 af Homerus: de første 4 Sange af Iliaden;
 af gr. Oldsager: Hundrups Udtog af Schaafs;
 af gr. Grammatik: Lauges (3die Udg.) heelt;
- B. af Herodotus 2den Bog;
 af Xenophon: 2den Bog af Ἄπομνημονεύματα;
 af Homerus: de første 4 Sange af Iliaden;
 af Hundrups Oldsager §§ 114—158;
 af Lauges Gramm. SS. 156—178 og 199—276.

- C. af Herodotus: 3die Bog;
 af Xenophon: 2den Bog af Ἀπομνημ.;
 af Homerus: 1ste Sang af Iliaden;
 af Hundrups Oldsager §§ 1—69;
 af Langes Gramm. det Samme, som B.

3die Klasse.

- A. af Herodotus: GG. 107—216 af 1ste Bog;
 af Xenophon: 2den Bog af Ἀπομνημ.;
 af Homerus: BB. 1—100 af Iliadens 1ste
 Sang.
 B. af Xenophon: det Samme som de Øverste;
 af Herodotus: GG. 1—25 af 1ste Bog;
 A. og B. af Langes Gramm.: ES. 1—141 (de Nederste
 ikke det Episke).

M. Anthon:

- af Herodotus GG. 107—143 af 1ste Bog;
 af Homerus: BB. 351—867 af Iliadens 16de
 Sang;
 af Langes Gramm.: ES. 92—141 og udtogets
 viis ES. 1—91.

2den Klasse.

- A. af Bergs Læseb.: Græsk til Dansk og nogle Styk-
 ker Dansk til Græsk;
 af Bergs Formlære Alt.
 B. G. Christophersen (fra 1ste Oct.):
 af Bergs Formlære: ES. 1—85;
 De 3 fra 1ste Apr. og, om mueligt, H. Anthon;
 af Bergs Formlære: ES. 1—43.
 1ste Klasse læser ikke Græsk.

3. Ebraisk (under Bohr).

4de Klasse.

- A. hele Genesis, undtagen hvad der ikke skal læses;
hele Lindbergs mindre Gramm. med Namærkn.
og tilhørende Tabeller.
- B. af Genesis CC. 26—50;
hele Lindbergs mindre Gramm.
- C. af Genesis CC. 9—33;
af Lindbergs mindre Gramm. §§ 1—30.

3die Klasse.

- A. af Genesis CC. 3—12;
af Lindbergs mindre Gramm. §§ 1—30 med til-
hørende Tab., men uden Anm.
- B. af Genesis CC. 1—3;
af Lindbergs mindre Gramm. §§ 1—8, 11—20,
22—28 med tilhør. Tab., men uden Anm.
- M. Anthou: af Lindbergs mindre Gramm. §§ 1—8
samt § 12 med Tab. over de regelrette Verber.
Ebraisk læses naturligtvis ikke før i 3die Klasse.

4. Dansk.

4de Klasse (under Levinfen).

- D. Gl. af Flors Læseb. udvalgte Stykker.
Af danske Udarbejdelser er i første Halvaar
skrevet een om Maanedene, i sidste een om
Ugen.

3die Klasse (under Knudsen.)

H. Gl. af Flors Læsebog SS. 44—80, 137—162,
306—333, 337—348;

af Bentziens Gramm. Alt.

Af danske Udarb. er skreven een om Ugen.

M. Anthou: af Flors Læseb. 148—162;

af Bentziens Gramm. Formlæren.

2den Klasse (under Bohr).

H. Gl. af Flors Læsebog SS. 81—133, 182—190,
288—306, 323—381;

af Bentziens Gramm. Alt.

I danske Udarb. er een Gang om Ugen givem
Ovelse.

H. Anthou: af Flors Læseb. SS. 351—373;

af Bentziens Gramm. (4de Udg.) SS.
103—128.

1ste Klasse (under Bohr).

H. Gl. af Flors Læseb. SS. 362—389;

af P. Hjerts Gramm. SS. 1—32.

I Retskrivning er 2 Gange om Ugen givem
Ovelse.

Jeg tillader mig her at fremsætte mine Tanker om den første Underviisning i Modersmaalet, forudsat, hvad vel herefter med Rette vil blive almindelig Bedtægt, at Modersmaalet er det Sprog, hvis Grammatik først læres. Allerførst synes Discipelen at maatte lære (om han ikke kan det) at læse godt op, ei alene færdig og tydelig, men ogsaa behagelig, hvorved Målet og Dialekten maa cul-

tiveres, og alle slemme Vaner og Feil i Organet (F. Ex. Mumlen, Snøvlen, Svæsen, Ræspen, Saffen, Stammen, Dræven) aflægges eller dog, saavidt mueligt, rettes; tages dette ikke itide og alvorlig, er der siden ingen Udkomme dermed. Dernæst maa der arbeides især paa, hvad der endnu er vigtigere: at læse med Forstand og Interesse, saa at Intet forbigaaes uden at forstaaes og bemærkes, hvortil passende Stykker af Læsebogen maae vælges. Derefter synes Ret skrivning at være det, der først trænges til; men saalænge endnu slet ingen Sproglære er lært, og den fornødne Skrivefærdighed ikke er opnaaet, burde man, efter min Mening, indskrænke sig til Bogstavering uden at skrive; deels ved at lade Discipelen indprænte sig, hvorledes hvert Ord i et foresat correct Stykke er bogstaveret, deels ved at lade ham opsoge Feilene i et forelagt feilfuldt Stykke. Men saasnart disse nødvendige Forberedelser tillade det, burde man nu begynde tillige at meddele Disciplene de uundværligste Begreber af almindelig Grammatik, og det ei alene af Formlæren, men ogsaa af Syntaxis, hvorved med det samme det Vigtigste af dansk Sproglære, ligesom til Exempel og Oplysning, maatte meddeles, men efter min Mening alt dette alene mundtlig, i al Nørdhed og med let Oversigt. Derpaa maatte man, troer jeg, begynde ret egentlig at tyde Dansk, dog heri naturligviis gaae gradviis frem, og ikke fordrø Meer, end de grammaticalske Forkundskaber gjorde mueligt, saa at man f. Ex. begyndte med at kjende Ordclasserne, og endnu tog alle Slags Partikler sammen i een Klasse, siden ogsaa lærte at kjende Forskiel paa de forskjellige Slags Partikler, at finde Rede i Pe-

rioder, saa at hver Sætning kunde tages ud og samles for sig, og dens Forhold til de andre Sætninger angives, og især Subject og Object findes, det egentlige Object kendes fra Hensynsgjenstanden og Prædicatet, og tillige Betydningen og Brugen af hver Flexionsform i Almindelighed: (af Casus, Numerus, Genus, Gradus, Person, Tid, Modus, Form) indoves, ved efterhaanden, som den grammaticalske Forkundskab og Fremgang tillod det, at fordre Analyse af de enkelte Ord, saa at man tilsidst fordrede ethvert Ord, der i Lectien opgaves af Læreren, fuldstændig og ordentlig, nøiagtig og færdig analyseret. Men inden man kom saa vidt, vilde det være fornødent at lære en god, men kort, dansk Formlære, indtil Fasthed og Færdighed i Paradigmerne, udenad. Om Methodoen i den øvrige Underviisning i Modersmaalet synes man mere enig.

Diemedet og Nyttens af denne strengt udførte grammaticalske Methode, og især af den for mangen Lærer maaskee fedtsommelige Analyse af Dansk, er et alene at lære Modersmaalet selv grundig, men ogsaa herved at lægge en fast Grundvold, hvorpaa alt videre Sprogstudium, (der udgjør den vigtigste Deel af Skole-Underviisningen) og ikke mindst Kundskab i Latinen, beqvemt kan bygges, istedetfor den, især i gamle Dage brugelige, bagvendte Manceer, at tage Latinen til Grundvold, endog for Modersmaalet. At det falder saa haardt for de fleste Drengs at lære de døde Sprog, og især at gjøre latinsk Stil, kommer vist for en stor Deel deraf, at de ikke først have lært deres Modersmaal tilgavn. Hvorledes skulde de nemlig kunne rigtig give paa Latin, hvad de ikke i den danske Text kunne analysere og finde syntaktisk

Rede i? naar de ikke d eri kjende og ved tilstrækkelig
 Øvelse have faaet Opmærksomhed for og Færdighed i at
 finde, i enhver Sætning, Subject og Object, Prædicat og
 Hensynsgjenstand, og ved ethvert Ord, hvad Flexionsform
 det staaer i, og den syntaktiske Grund dertil? Alt dette
 maa først i Dansk bringes til Lethed og Færdighed. Men
 ogsaa den højere Grad af Indsigt i Modersmaalet kan
 ingenlunde undværes for den, der skal lære andre Sprog,
 og navnlig at gjøre latinsk Stil. Hvorledes skulde
 nemlig Disciplene kunne oversætte rigtig paa Latin,
 saalænge de ikke have bedre Begreb om Dansk, end
 at de troe, ethvert dansk Ord eller endog alle Ord,
 der i Danskene ere eens i Form, have kun een Bemærkelse,
 og at der i Latinen til hvert dansk Ord gives eet eller
 flere tilsvarende Ord, som man i dertil forfærdigede
 Registre kan kaste op og bruge iflæng? (thi dette er ei
 alene de allerførste Begynderes og de Genfoldiges
 desperate Fordom, men i Praxis holder det haardt at
 bringe selv de Vidre og Velbegavede til klogere
 Begreber). Hvorledes skulde de vogte sig for
 Danismer, naar de ikke rigtig vide, hvad Dansk er,
 og kjende lige saa lidet til, hvad der i Modersmaalet,
 som hvad der i Latinen, er Idiotismer og eiendommelige
 Vendinger? Vistnok gives der for Læreren i Latin ofte
 Leilighed til at gjøre opmærksom paa Sligt, og enhver
 brav Lærer i Latin vil benytte saadan Leilighed; men
 ham tilkommer det dog ikke, som Lærer i Latin, at
 undervise i Dansk; og mangler hos Disciplen Kundskaben
 i Dansk, da vil Læreren enten bygge, som i den tomme
 Luft, og spille sin Undervisning, eller idelig sinkes
 umaadelig ved først at bibringe Disciplene den manglende
 Grundvold i Modersmaalet.

Jeg troer derfor, det er en herlig Sag, at have Dansk og Latin i de nederste Classer samlede under een grundig og i begge Sprog dygtig Lærer, der da saavel ved Latin, som ved Dansk, kan og vil varetage ogsaa det andet Sprogs Lær, da han i begge Tilfælde arbejder paa eensgang for to af sine egne Fag, for det ene middelbart, for det andet umiddelbart, og altsaa desto bedre kan og hellere vil benytte mangfoldige Leiligheder til at sammenligne begge Sprogene, gjøre opmærksom paa deres Egenheder, deres Forskjel og Overensstemmelse, og saaledes gavne sine Disciple dobbelt, og i begge disse sine Fag udrette det Dobbelte, ja, mere middelbart, endog gavne Sprogstudiet i Almindelighed usigelig, idet han vænner Disciplene til altid at sammenligne det fremmede Sprog med Modersmaalet og bygge Alt derpaa, som paa en fast og vel bekendt Grundvold.

5. Tydsk

(under Storm).

4de Klasse.

- A. Dimittenderne kunne lade sig prøve i en for ulæst, ikke vanskelig tydsk prosaisk Bog. De have læst:
 af Hjorts Læseb.: B. Bernth Alt, C. Kragballe
 det Nette;
 af Schiller: Wilh. Tell;
 af Hjorts Gramm. Alt undtagen Tillægene.
- B. af Hjorts Læseb. (1ste Udg.) §§. 522—644;
 af Hjorts Gramm. §§ 161—774;
- C. af Hjorts Læseb. §§. 125—181, 268—354;
 af Hjorts Gramm. det Samme, som B.

3die Klasse.

- A. af Hjorts Læseb. ES. 125—221;
af Hjorts Gramm. ES. 1—100.
- B. af Hjorts Læseb. ES. 1—91;
af Hjorts Gramm. det Samme, som A.
- M. Nuthou: af Hjorts Læseb. ES. 54—91;
af Hjorts Gramm. ES. 69—100.

2den Klasse.

- A. af Brefemanns Læseb. ES. 53—94 og 219—249;
af Hjorts Gramm. f. de første Begynd.: Alt.
- B. af Brefemanns Læseb. ES. 94—124 og 219—249;
af Gramm. det Samme, som A.
- S. Nuthou: af Brefemanns Læseb. ES. 219—249;
af Hjorts Gram. ES. 1—38.

1ste Klasse.

- af Brefemanns Læseb. ES. 23—52.
- H. Petersen *) af f. B. ES. 1—22.
- af Hjorts Gramm. f. de første Begynd. ES. 1—19.

G. Fransk

(under B end y).

4de Klasse.

- A. Dimittenderne kunne lade sig prøve i en ikke for læst fransk profaisk Bog. De havde læst:

*) Han havde ikke læst, og neppe hørt, et tydsk Ord før han kom i Skolen (1ste April), medens de Andre dog havde lært noget Tydsk før. Det Samme gjelder om Fransk.

af Vorrings études littéraires det Meste;
af Deichmanns Gramm. Alt.

B. af Vorrings étud. litt. *ES.* 156—187, 212—235,
253—296, 349—381;

af Deichmanns Gramm. Formlæren og det Vigtigste af Syntaxis.

3die Klasse.

A. og B. af Vorrings étud. litt. *ES.* 1—12 og 141—175;
af Deichmanns Gramm. Formlæren.

M. Anthou: af Vorrings étud. litt. *ES.* 156—175;
af Deichmanns Gramm. Pronominer, Talord og Verber.

2den Klasse.

G. Holst: af Vorrings Abc instructif *ES.* 87—105
og 121—133;

af den vedføjede Gramm. hele Formlæren.

A. af Abc instruct. *ES.* 27—51 og 121—133;
af den vedføjede Gramm. forfra til de uregelmæssige Verber. af 3die Cl.

B. af Abc. instruct. *ES.* 82—100 og 121—133;
af den vedf. Gramm. forfra til de uregelmæssige Verber. af 1ste Cl.

H. Anthou: af Abc. instruct. *ES.* 1—10;
af d. vedf. Gramm. Artik., Subst., Adj. og avoir.

1ste Klasse (siden 1ste April):

af Vorrings Abc. instruct. *ES.* 56—67;

af den vedfœiede Gramm.: orthogr. Tegne, Artikelen, Hjælpeverberne.

S. Petersen kun af Læsebogen selv **SS.** 1—10.

7. Religion og N. T. (under Bænd).

4de Klasse.

- A. hele Fogtmanns Læreb.;
hele Herslebs større Bibelhistorie;
af N. T. Matthæi og Johannis Evangelier
Grundtexten.
- B. af Fogtmanns Læreb. §§ 1—74 og 105—156;
af Herslebs større Bibelhist. **SS.** 1—124.
- C. af Fogtmanns Læreb. §§ 70—105;
af Nalkars Bibelhist. **SS.** 103—187.

3die Klasse.

- A. af Fogtmanns Læreb. §§ 58—105;
af Nalkars Bibelhist. **SS.** 103—187.
- B. af Læreb. det Samme, som A;
af Herslebs større Bibelhist. **SS.** 1—92.
- M. Anthon: af Læreb. §§ 1—10 og 85—97;
af Bibelhist. det Samme, som B.

2den Klasse.

- A. af Valles Læreb. de 3 første Capitl. og af 4de Cap.
de 7 første Paragr.;
af Stochholms og Daugaards Bibelhist. **SS.**
51—111.
- B. af Valles Læreb. 1ste, 2det og 8de Cap.;
af Stochh. og Tang. Bibelhist. **SS.** 51—96.

H. Anthon: af Valles Læreb. 8de Cap.;
af Herslebs større Bibelhist. (1ste Udg.)
SS. 173—267.

1ste Klasse.

H. Gl. *) af Valles Læreb. 3die Cap. og af 4de Cap.
de 6 første Paragr.

H. Petersen: af Herslebs større Bibelhist. SS.
1—43.

M. Lindemann og Th. Storm: af Stochh. og Daug.
Bibelhist. SS. 1—34.

B. Curjel: af f. B. SS. 1—70.

8. Historie (under Knudsen).

4de Klasse.

A. af Estrups Verdenshist. den gamle Hist. og den
nyere indtil 1660;

af Roefods: den sildigere Tid (efter 1660).

B. og C. af Estrups Verdenshist. SS. 209—399.

3die Klasse.

A. og B. af f. B. 94—209;

M. Anthon: af f. B. SS. 179—209.

2den Klasse.

A. af Roefods fragm. Hist. SS. 233—258;

*) B. Curjel læser (som Molait) ikke den christelige Troes-
lære.

af Suhms Udtog af Danm. Hist. ved Verlauf SS
1—144, undtagen Kultur og Statsforfatning.

B. af Koeftods fragm. Hist. SS. 233—258 og 1—75

H. Anthon: af f. B. SS. 1—75.

1ste Klasse.

H. Gl. af f. B. SS. 1—54.

9. Geographie (under Knudsen).

4de Klasse.

A. Ingerslevs større Lærebog heelt.

B. og C. af f. B. SS. 46—255.

3die Klasse.

A. og B. af f. B. SS. 46—128, 165—173 og 188—204.

M. Anthon: af f. B. Norge, Sverrig, Frankrig.

2den Klasse.

A. af f. B. SS. 46—88, 165—173 og 341—382.

B. af Ingerslevs mindre Læreb. SS. 32—95.

H. Anthon: af f. B. SS. 70—95.

1ste Klasse.

H. Gl. af f. B. SS. 82—109 (Asien).

10. Naturhistorie (under Knudsen).

2den Klasse.

A. af Funks ved Nielsen: Fuglene, Amphibierne,
Fisken og af Insecterne til de tovingede.

B. af f. B. §§. 126—172.

H. Anthou: af f. B. §§. 157—172.

1ste Klasse.

H. Cl. af f. B. §§. 1—39.

11. Geometrie

(under Bændj).

4de Klasse.

A. af Ursins Geom. hvad der fordres til exam. art.

B. af f. B. §§ 100—154.

C. af f. B. §§ 50—100.

3die Klasse.

S. Ravn: af f. B. §§ 1—100.

De Dvrigte: af f. B. §§ 1—55.

De 2 nederste Classer lære ikke Geom.

12. Arithmetik

(under Bændj).

4de Klasse.

A. af Ursins Arithm. hvad der fordres til exam. art.

B. af f. B. §§ 55—100 samt Læren om Potentser og Rodstørrelser.

C. af Bergs Arithm.: Decimalbrøk, Bogstavregning, Forhold og Proportioner.

3die Klasse.

A. af f. B. Decimalbrøk og Bogstavregning (S. Ravn tillige Forhold og Proportioner).

B. af f. B. de 4 første Capitler.

2den Klasse

har alene praktisk Regning efter Ursins Regnebog, men med meget ulige Fremgang, der ikke retter sig efter deres Plads.

1ste Klasse

ligeledes.

13. Skjønskrift

(under Storm).

Det vilde heri være for vidtloftigt og mindre magtpaaliggende at angive de Enkeltes Fremgang.

Jhyvorvel Skjønskrift synes at være en uvæsentlig Væregjenstand og meer en legemlig Færdighed, spores dog derved ikke mindre, end ved de meest aandelige Væregjenstande, stor Forskjel i Naturanlæg, og det er vist ikke alene Behændighed, hertil udfordres, men, fuldt saa meget, Niemaal og Skjønhedsfands, og ligesom det er nødvendigt at have Færdighed i at skrive, og anbefalende at skrive en smuk Haand, saa mener jeg ogsaa, at en god Uvviisning heri, ligesom vel endnu meer i Tegnekunsten, er en nødvendig Deel af den æsthetiske Dannelse, og bør, som saadan, ingenlunde ringesættes.

Det er uden tvivl urigtigt, at 4de Klasse i vore Skoler slet ingen Øvelse har i Skjønskrift, da der ventelig i de fleste Skoler baade gives Disciple i denne Klasse, der endnu ikke have lært at skrive læselig og taalelig godt, og endog de, der have lært at skrive meget godt, ja udmærket godt, førend de kom der, her gaae umaadelig tilbage i Kalligraphie, fordi de i denne Klasse kun blive øvede og øve sig

selv i Hurtig skrivning, d. e. i K a k o graphie, saa at ved Enden af deres Skolegang skriver Jugen correct og smukt, de Fleste næsten ulæselig, og Somme tillige modbydelig slet. Det nyttet lidet at advare Discipleue derimod, saalænge de i øverste Klasse aldeles ingen Dvelse have deri, ingen opmuntrende eller affrækkende Character faae derfor, og saalænge ikke ethvert skriftligt Arbeid af dem, naar det ikke er i det mindste læseligt og i Forhold til Disciplenes Gyne tækkelig skrevet, uden Skaansel tilbagevises til Reenskrift, og saalænge der fordres, at de skulle skrive Mere og hurtigere, end at de kunne faae Tid til at stille sig anstændig derved.

14. Sang

(under Münster).

Ogsaa heri er det ikke vel mueligt at detaillere Fremgangen. Discipline ere inddeelte efter deres Stemmer. Til hver ny Melodie, der indoves, tages først hver Stemme for sig, og siden tages de sammen til firestemmig Sang.

Ihvor høit jeg end vurderer denne Green af den æsthetiske Dannelselse, har jeg dog fundet rigtigt at fritage de Disciple, der aldeles intet Gehør have, fra denne Læregjenstand, thi for Somme synes det virkelig lige saa umueligt at lære at synge, som for den Blindfødte at blive en god Maler. En Hindring i Fremgangen i denne Læregjenstand er det uidentvivel, at Skolen er mindre talrig, saa at fleerstemmig Sang ikke ret kan faae alle Stemmer godt besatte, og at der blandt saa Faa heller ikke findes Mange med fortrinligt Hulsæg, der ved Rappelyst kunne drage

de Andre med sig, hvilket da ogsaa i alle andre Læregjenstande er en ufordeelig Omstændighed, som lidet talrige Skoler lide under, og som neppe opveies ved den større Opmærksomhed, der kan anvendes paa de Faa, man har at undervise.

15. Gymnastik og Svømning (under Viisbye).

Fra disse til den regelmæssige Udvikling og til Sundhedens Vedligeholdelse især for Studerende saa fornødne og velgjørende Øvelser, som den nyere Pædagogik med Rette har indført, fritages kun de, der efter Læge-Attest ikke kunne taale dem. Disciplene ere heri inddeelte i 2 adskilte Partier: de 2 øverste og de 2 nederste Classer, som hver have 2 Timers ugentlig Undervisning i Gymnastik, og, naar Temperaturen tillader det, i Svømning.

IV. Læseplan,

med Oversigt af Time-Untallet til hver Læregjenstand saavel i hver Klasse som i det Hele.

Den Forstyrrelse, som Forandring i Læseplan medfører, og den Tid og Møie det koster at forfatte en ny Læseplan, der tilfredsstiller alle Fordringer, har (især da jeg ingen Fornødenhed saae deri, og ikke nærede Haab om at faae en ny saa godt eller endog bedre indrettet end den for forrige Sommer og Vinter vedtagne) gjort mig lidet tilbøielig til at foretage nogen væsentlig Forandring deri, saa meget mere, som den Kongelige Direction har tilkjendegivet mig, at det fandtes rigtigt, hvad der vistnok var ønskeligt, at der ingen Dag, Sang og Gymnastik medregnede, toges meer end 7 Timer til Undervisnings- og Skoletid, med hvilket Antal Timer vi til de høiere Classer ikke see os istand til at kunne behjælpe os, uden at maatte tage Loverdag-Eftermiddag med, som hidtil, maafføe saa længe Skolen har staaet, og vel ei urigtigen, her har været fri istedetfor den ellers tilladte frie Eftermiddag i hver Maaned.

a) Læseplan for Skoleaaret 1844—45.

Time.	Cl.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Løverdag.
9-10.	IV.	Lat.	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Græsk (Gr. og Oldt.)
	III.	Hist.	Lat.	Lat.	Lat.	Lat.	Gr.
	II.	Lat.	Lat.	Hist.	Lat.	Lat.	Fransk.
	I.	Relig. ¹	Geogr.	Lat.	Geogr.	Naturhist.	Hist.
10-11.	IV.	Hist.	Lat.	Lat.	Dansk.	Lat.	N. T.
	III.	Lat.	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Græsk (Gr.)
	II.	Relig.	Geogr.	Lat.	Geogr.	Hist.	Naturhist.
	I.	Lat.	Lat.	Relig.	Lat.	Lat.	Lat.
11-12.	IV.	Lat.	Dansk.	Mathem.	Lat. -	Lat.	Lat. (Stil).
	III.	Fransk.	Fransk.	Lat. (Stil).	Gr.	Mathem.	Relig.
	II.	Lat.	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Tydsf.
	I.	Naturhist.	Lat.	Dansk.	Fransk.	Dansk.	Dansk.
12-1.		Sang.	"	Sang.	"	Sang.	Gymnastik for IV. og III.

2-3.	IV. Mathem. III. Tydsk. II. Dansk. I. Hist.	Geogr. Tydsk. Lat. (Stil). Regning.	Geogr. Skrift. Lat. Regning.	Ebr. Lat. Fransk. Skrift.	Mathem. Hist. (Skrift.)	"
3-4.	IV. Ebr. III. Mathem. II. Hist. I. Skrift.	Hist. Relig. (Skrift.)	Tydsk. Mathem. Dansk. Hist.	Lat. Tydsk (Gr.) Lat. Regning.	Tydsk. Dansk. Relig. Lat.	"
4-5.	IV. Tydsk (Gr.) III. Geogr. II. Regning. I. Lat.	Lat. (Stil). Dansk. Regning. Tydsk.	Relig. Hist. Tydsk. Lat.	Lat. (Stil). Fransk. [B.*)Naturhist. S.*)Lat. (St.) [B.*)Dansk. S.*)Naturhist.]	Hist. Lat. (Stil.) Regning. Tydsk.	"
5-6.	IV. Relig. III. Lat. (Stil). II. } I. } "	Fransk. Lat. Gymnast.	Lat. Dansk. "	Fransk. Geogr. Gymnast.	(Gymnast.) "	"

*) B. betyder i Winter, Halvaaret, S. i Sommer-Halvaaret.

b) Time-Untal f. A.

Cl.	Lat. og l. Skrif.	Gæst.	Ebr.	Danst	Tybst.	Fransf	Relig. og N. L.	Hist.	Geogr.	Naturb.	Math. eller Reg.*	Skrift	Sang.	Gymn	i alle Fag for Disciplene		
IV.	9 + 3	5	2	2	3	2	2 + 1	3	2	"	3	"	} 2	} 2	42		
III.	7 + 3	5	2	3	3	3	2	3	2	"	3	1			} 3	} 2	42
II.	B. 7 + 2 S. 8 + 2	4	"	2	2	2	2	3	2	B. 2 S. 1	3	} 2					} 2
I.	10	"	"	B. 4 S. 3	2	1	2	3	2	B. 2 S. 3	3		} 2**	} 2	38		
i alle Fag for Lærerne.	B. 41 S. 42	14	4	B. 11 S. 10	10	8	9	12	8	4	12	5			3	4	B. 145. S. 160.

*) I de øverste Cl. alternativt Geom. og Arithm., i de 2 nederste ikkun praktisk Regning.

***) 2den Cl. er i begge sine Skrivetimer samlet med 1ste, men 1ste har desuden 2 Timer alene, i Alt 4.

Det er uden tvivl en meget vigtig Sag, at Time = Antallet til ethvert Fag staaer i et rigtigt Forhold til Fagene's Vigtighed, eller egentlig til hvad der ved exam. art. fordres deri. At træffe dette rigtige Forhold er ingen let Sag. Der gjøres ved exam. art. de samme Fordringer til Alle, fra hvad Skole de end ere; der burde derfor ogsaa i enhver Skole i ethvert Fag gjøres de samme Fordringer, og anvendes omtrent samme Tid dertil. Dette har imidlertid ikke været Tilfældet; thi endt man i den seneste Tid har faaet mere Overeensstemmelse heri, da visse Skoler i dette og i Mere have givet Tønnen, som de øvrige Skoler efterhaanden have maattet ifstemme, uden at Sagen først er fra alle Sider bleven tilhørlig drøftet. Dersom jeg tør sige min Mening, da forekommer det mig, at der i de fleste (om ikke i alle) Skoler er et mindre rigtigt Forhold især imellem den Tid, der anvendes til Latin og til Græsk, saa at Græsk er kun stedmoderlig betænkt. Kun fordi jeg selv har Græsk, og fordi det er blevet lastet, at der forhen ere brugte flere Timer her, end i andre Skoler, til dette Fag, har jeg, imod min Overbeviisning, og alene for at undgaae Beskyldning for Partiskhed til mit eget Fags Fremme, fundet mig i, at der nu i den senere Tid her ikke undes Græsk Meer end Trediedelen af det Antal Timer, der gavmildt skjenkes Latinen. Men naturligviis har jeg heller ikke med dette Antal Timer til Græsk kunnet udrette saa Meget, som før, i dette Fag. Efter min Mening kunde Græsk ingenlunde ansees for ubillig begunstiget, om der tilstodes dette Sprog i det mindste halvt saa mange Timer, som Latinen, Stil

iberegnet. Omendkjøndt der ved examen art. fordres noget Mere i Latin, end i Græsk, og navnlig, at der skal kunne gjøres latinsk Stiil, saa er dog Græsk især i grammaticalst Henseende, ei alene ved den langt rigere og, saa at sige, mere brogede Formlære, men ogsaa ved den store syntaktiske Frihed, igjen en god Deel vanskeligere, saa at hvad der i Latinen fordres Mere, næsten opveies af den større Vanskelighed, som uviagtig Tydning af Græsk medfører; og Uviagtighed vil og bør man dog vel ogsaa i Græsk fordre, Hvad nu i Særdeleshed den latinske Stiil angaaer, da synes rigtig nok Erfaring at vise, at man næsten overalt behøvede hertil endog mere Tid, deels til umiddelbar Øvelse i Stiil, deels til middelbar Dannelselse af Stilen ved Læsning af latinske Classifere. Men mig forekommer det, at Ursagen til denne Svaghed i latinsk Stiil kommer meget mindre af Mangel paa Tid til at lære Latin og paa udbredt Læsning af latinske Forfattere, end af Maaden, hvorpaa de allerfleste Disciple læse Latin og benytte den Leilighed, de have, til at lære Latin. Saalænge nemlig Discipelen agter det for Hovedsagen ved enhver Prove i latinsk Tydning at kunne med Færdighed give en, sædvanlig af Læreren meddeelt og af Discipelen memoreret, Oversættelse, vil Texten blive betragtet som en Visag, ja den tilsyneladende Færdighed i at oversætte bliver ofte en tom theatralst Illusion. Hvorledes skulde man vente, at de fleste Disciple, der med Lethed lære udenad, men nedig tænke meer, end hoist nødvendigt, paa døde Sprogs tørre Ord med samt disses Former, Bemærkelser og Forbindelser,

paa syntaktiske Vanskeligheder og Forklaring af kunslige og fra vor Udtryksmaade himmelvidt forskellige Phrafer, skulde, naar der til næsten Alt, hvad de af døde Sprog læse, gives dem Oversættelse og Forklaring (trykt eller skreven), alligevel, af selvstelt Erang, først selv arbejde sig ind i Texten, ved hvert vanskeligt, hvert dem ikke noksom bekjendt Ord eller Construction baade selv grunde derover og raadføre sig omhyggelig med Lexicon og Grammatik, og saaledes søge tilfulde at forstaae og i Modersmaalet noiagtig udtrykke og efterligne ethvert Ord og, saavidt muligt, enhver Construction, og derved tillige indprænte sig Textens Udtryk, for at tilegne sig dem, og ret blive fortroelig med Latiniteten? Ved Meddelelse af en for det meste fri Oversættelse til den største Deel af hvad de læse, troe de Fleste sig fritagne for denne Møie, uden hvilken dog Ingen lærer et dødt Sprog; de faae saaledes næsten albrig rigtig Leilighed til at blive opmærksomme paa det gamle Sprogs særegne Udtryk og Bendinger; Oversættelsen, der er dem Alt, lære de lige saa let til det Vanskelige, som til det Letteste, og da Oversættelsen gjerne er fri og beregnet paa at gjøre et godt Indtryk ved Examen, saa vænnes Discipelen, skjendt mod sin Lærers Hensigt, til at læse overfladisk, opfatter kun loselig Meningen af det Hele, og bryder sig lidet om de enkelte Ord, disses egentlige Bemærkelse og syntaktiske Forhold. Hvor mange Disciple skulde vel besidde den Grundighed og Sprogkands, af egen Drift at gjøre sig noiagtig Rede for, hvad ethvert Ord i Texten egentlig betynder, hvoraf det, ifald det er afledet, kommer, hvorledes det er gaaet over i den uegentlige Bemærkelse, som det maaskee paa det givne Sted har, hvor-

ledes det Hele aldeles ordret maatte oversættes, hvorvidt det døde Sprogs Udtryk og Bendinger kunne overføres i Modersmaalet, eller ikke, hvori begge Sprog i det givne Tilfælde ligne hinanden eller ere forskellige, hvori og med hvad Ret den givne Oversættelse er afvejen fra Texten; og saaledes ikke alene studere Texten, men ogsaa med Kritik benytte Oversættelsen? Man maatte kjende lidet til Disciple, som de i Almindelighed ere, og til deres sædvanlige Fremgangsmaade, hvis man skulde haabe, at de uden den meest trængende Nødvendighed, uden alle Læreres forenede ivrige og vedholdende Bestræbelser derfor, vilde læse saaledes. Nei, tværtimod: Det kommer især an paa at blive snart færdig. Noget Undskyldning have Disciple unegtelig deri, at der mangenstedes fordres til een Dag saa Meget og saa mange forskellige Slags af dem, at det for de Allersfeste er neppe muligt at bestride det Altsammen tilbørlig, eller læse det grundig og noiagtig. De vænnes og nødes derved til en vis Politik i deres Læsning: at udelade, hvad der mindst savnes, at indskrænke sig til hvad der af vedkommende Lærer eller Censor meest fordres, meest bemærkes, og altsaa mest bidrager til at tilfredsstille disse og skaffe en god Charakter. Da nu Oversættelsen er det, der først og almindelig fordres, og et hvert Sted, Discipelen ei strax og godt kan oversætte, ikke sjelden uden videre forlades med meget ugunstig Dom om Discipelens Flid og Dygtighed, medens det Øvrige først, naar Oversættelsen er leveret, kommer i Betragtning, og ofte som en Bisag, tage de fleste Disciple derefter deres Forholdsregler. Det er derfor sædvanlig Praktik at lægge eller, endnu bedre, opstille Oversættelse og Text saaledes for sig, naar de

læse en Lectie Tødning, at de, blot ved at vende Digt, kunne see snart i den ene, snart i den anden, og saa, det forstaaer sig, først at læse et Punctum eller en Sætning af Oversættelsen, dernæst opsoge det tilsvarende Stykke af Texten, og hvis Oversættelsen ikke strax indprænter sig i Hukommelsen, da i alt Fald at gjentage den, indtil man troer sig sikker deri; og saaledes bliver nu vor sailde Studerende ved til Enden af Lectien, hvormed den sædvanlig er expederet. Kan han ikke strax finde ud af, hvad det er, der i Texten er udtrykt ved dette eller hiint Ord i Oversættelsen, spørger han en anden Discipel, som han tiltroer mere Indsigt, end sig selv, og er den anden ikke bedre faren, eller giver ham ikke en Oplysning, hvormed han finder sig tilfreds (hertil udfordres ellers sædvanlig ikke Meget), forlanger han Lærers Hjælp, og det gjerne paa saadan Maade, at han rober Uvidenhed om, hvad det egentlig er, han behøver forklaret, da han sædvanlig forlanger hele Meningen oversat og forklaret, hvor maaskee kun et enkelt Ord eller dets Forbindelse i Constructionen kunde volde ham Vanskelighed. Har et Ord i sin Form Noget, der af sig selv falder Discipelen ret i Munden som fremmed eller ved første Dietast forekommer ham saaledes, skjøndt det ofte er meget let, søger han ogsaa herom Oplysning; men videre gaaer han sædvanlig ikke i Analyse; og da mener han endda at have gjort Alt, hvad der med Villighed kan forlanges af ham, og hvad kun flittige Disciple gjøre. Skal paa eengang et stort Pensum, saasom til Examen, opgives, er det somme Steder ikke sjældent, at Oversættelse af hele Bøger i eet Træk oplæses for ham af en Anden, medens han selv med Munden søger at følge

med i Terten. Hvilke Frugter skal man haabe af saadan Læsning? Hvorledes skulde Disciple paa den Maade tilegne sig det latinske Sprogs Mand og Siendommeligheder saaledes, at de derved lærte at skrive godt Latin? Nei, langt fra; endog sædvanlig forekommende Ord og Udtryk, Glosser, som, man skulde troe, vare almindeligen bekendte i nederste Glassee, finder man ofte ubekendte i overste, efter at mange og svære latinske Glasffikere ere læste; thi at Disciplene, maaskee endog med Færdighed, kunne oversætte Steder, hvor de have læst de samme Ord og Udtryk, kan man dog ikke kalde at kjende dem, naar de udenfor denne Række af Oversættelse intet kjende til dem, eller i det høieste have kun en dunkel Erindring om, at de have seet dem engang før, uden at vide deres Bemærkelse. Vel gives der i enhver Skole umiddelbar Døvelse i latinsk Stil, og jeg vil ingenlunde kalde nogen Lærers Dygtighed eller omhyggelige Flid i mindste Tvivl; nuomstunder er vist i alle Skoler Latinen betroet Lærere, hvis Indsigt og Iver man maa ære; men dersom Latin ikke af Disciplene læses saaledes, at det langt overveiende Hoved-Die-meed bestandig er at lære selve Latiniteten (Ord, Udtryk, Constructioner, Ordstilling, numeros Velklang) saaledes, at det Vigtigste deraf, ei alene til den daglige Examination, men Meget endog for bestandig, indpræntes i Sukommelsen, saaledes at Discipelen bliver fortrolig med Sprogets Mand og velbevandret i den latinske Tert, da er al Stilleøvelse utilstrækkelig, thi Discipelen mangler da, naar han skal gjøre Stil, næsten Alt, hvad han skal bruge, og i denne Række er Lexiconnet hans eneste Trost og Hjælp; men dette forstaaer han ikke engang at bruge: Ethvert

Ord, der ikke meget ofte eller nylig er forekommet i hans Stile eller Tydnings-Lectier, kaster han op i det dansk-latinske Lexicon; og da de fleste Ord have mange forskellige Bemærkelser, ja ofte forskellige Ord skrives eens, og Lexiconnet derfor til de fleste danske Ord have 3—4 o. fl. latinske, og da, for Kortheds Skyld, giver kun til Hovedbemærkelserne de tilsvarende latinske Ord, uden at omfatte alle de Nuancer, som det danske Ord i Bemærkelse og Brug kan have, og som oftest uden at angive, i hvilken Bemærkelse det maa oversættes saaledes eller anderledes (hvilket deels forudsættes bekjendt ved Læsning af Glasfikere, deels er begribeligt ved Ekjensomhed og Eftertanke, deels kan udsindes ved at kaste de latinske Ord op i det latinsk-danske Lexicon): saa kan man let forestille sig, at mangan Discipel griber iblunde eet af de latinske Ord, han finder i den dansk-latinske Ordbog under det Ord, han skal oversætte, selv hvor Lexiconnet aldrig har taget Hensyn til den Bemærkelse, hvori det danske Ord i Stilen er brugt. Herved fremkommer da ofte de latterligste Ferverlinger og barnagtigste Feiltagelser; og imedens Discipelen saaledes kummerlig janker sine Materialier, Stykke for Stykke, i sin Nod- og Hjælpbog, glemmer han, over al den Bladen og Ledet, hvad han ellers ved Eftertanke godt maatte vide, og begaaer saaledes ei alene de værste Danismer og Misvalg af Ord, men endog de groveste grammaticalske Feil.

At slikt Uvæsen, i det mindste i de fleste Skoler, er meer eller mindre almindelig Coutume blandt Disciple, er vist enhver erfaren Skolemand bekjendt, og af enhver nidkjær Lærer ofte og eftertryffeligt paataalt og forbudet, samt en rigtigere Fremgangsmaade an-

befalet og paalagt Disciplene; det vilde derfor ikke nytte stort, om jeg alene gjorde opmærksom paa, at hine Uffikke gaae i Svang, lastede dem og advarede nok saa meget imod dem, dersom jeg ikke tillige angav Midler til at gjøre Ende paa dette Uvæsen. Det er derfor ogsaa min Hensigt her at sige min Mening om, hvad der, meer end i de fleste Skoler hidtil er skeet, endnu kunde og burde gjøres, for at bringe Disciplene til et rigtigere Greb paa at læse fremmede Sprog, især de døde, saaledes, at det aldrig tabes af Sigte, at Hoved-Diemedet dog er at lære selve Sprogene, og at der i de Sprog, man skal lære at skrive, saasom Latinen, altid maa læses med Hensyn til Anvendelse paa Stilen.

Da der til at have en Stemme i denne Sag ikke udfordres Andet eller Meer, end hvad, jeg ventet, man vil tiltroe mig: Erfaring i Skolesager i Almindelighed og i Sprogstudiet i Særdeleshed, tilstrækkelig Tænkning derover og fornøden Domme-kraft; saa haaber jeg ogsaa, at Ingen skal finde det ubeskedent eller ubeføiet af mig, at jeg her vover at fremsætte mine Betænkninger herover. Jeg troer da, at det vilde være til stort Gavn for Sprogstudiet i Skolerne, om man iagttog følgende Forholdsregler:

1) At man ved Graminationen, saavel daglig, som ved examina, saae mindre paa en færdig, flydende og elegant Oversættelse, end paa at Graminanden med sindig Tænkksomhed vidste at finde Rede i Constructionen, og, saavidt det gik an, oversatte noiagtig, efter egen Skjønsmhed og Indsigt. Vel er det saa, at Digte og andre Smageværker aldeles forhutles ved en

stiv, ordret Oversættelse, og at Discipelens Smag derved staaer Fare for at tilintetgjøres, istedetfor at uddannes, ligesom ogsaa Modersmaalet let derved vilde udarte og latiniseres, og det er derfor vist ikke uden Grund, at Læreren ogsaa giver Veiledning i en smagfuld og utvungen Oversættelse af Begeistringens, Bittighedens og Veltalenhedens Mesterværker; men det er efter min Mening aldeles ubilligt at fordrø saadan Virtuositet af en Examinand, at han paa staaende Fod skulde kunne med Færdighed give en monsterlig Oversættelse af ethvert classisk Sted, han har læst, hvilket neppe mange Examinatorer formaaede. Kan Examinanden det, maa han have lært en forud af ham selv eller Andre udarbejdet Oversættelse udenad, og ligesom jeg ikke troer, der bør paabyrdes Discipelens Sukommelse et saadant Arbejd: at memorere Oversættelse til hele lange Bøger, begriber jeg heller ikke, hvorledes Noget kan lade sig blænde af eller engang finde sig behagelig tiltalt ved saadan Theater-Færdighed. Det forekommer mig rimeligere, at Examinator ved saadan Bravour idelig maa befrygte, at Discipelen veed ikke, eller i det mindste betænker ikke, hvad der egentlig staaer i Texten, hvad hvert Ord betyder, hvad syntaktisk Forbindelse Ordene staae i, og med hvad Ret og af hvad Grund han oversætter det saa frit; ja selv om Examinanden ved Betænkning kunde gjøre antagelig Rede herfor, bliver dog hans Oversætter-Færdighed illusorisk og kun et Beviis paa hans Dygtighed og Flid til at memorere, og paa hvad Bestræbelse der er anvendt paa at gjøre Effect ved en Examen.

2) At man i Skolerne, hvad jo nu ogsaa nogle Steder er vedtaget, lod Discipelen først selv paa

egen Haand indstudere og prøve at tyde og oversætte hvert Pensum, uden Brug af nogen Oversættelse, alene ved Hjælp af Ordbog, Grammatik og andre almindelige Hjælpemidler; og først da gav ham fornøden Hjælp, der meest maatte bestaae i Rettelser, hvor Texten var misforstaaet, og i oplysende Anmærkninger, og ved Smagsværker tilsidst i en god Efterligning (fri Oversættelse) af Læreren selv eller en Anden. Naturligviis maatte man i Valget af hvad der saaledes gaves at tyde paa egen Haand, gaae gradviis frem, fra det Letteste til det Vanskelige, og ingenstunde fordrø Mere af Discipelen, end han efter de Forkundskaber, som han baade i Sproget og Materien burde have, formaade at præstere. En saadan Gradation er med Rette tagttagen i adskillige nye Læsebøger for de første Begyndere; men denne Methode er ingenlunde gennemført ved hele Skole-Underviisningen, den afbrydes alt for tidlig, og er ogsaa hidtil mere anvendt paa at indøve Formlæren, end Syntaxis og Idiotismerne.

3) At man, hvilket ligeledes i nye Læsebøger for Begyndere er givet Anledning til, bestandig fordrø det læste Pensum saaledes indstuderet og ligesom forvandlet til Saft og Kraft hos Discipelen, at han huskede alle Glosser, Udtryk og Constructioner, saa at han, om Oversættelsen forelagdes ham, kunde i det Væsentlige giengive Texten, eller, om det forlangtes, oversætte et andet Stykke Dansk, hvori de samme Ord, Udtryk og Bendinger forekom i andre Forbindelser; men denne Øvelse maatte fortsættes hele Skolen igjennem.

4) At Læreren langt jævnliger, end nu skeer, lod Disciplene, især Begynderne, i sin Nær-

værelse og under sin Veiledning øve sig i at oversætte passende Stykker baade fra det døde Sprog i Modersmaalet, og (i det mindste i Latinen) omvendt, deels mundtlig, ex tempore, deels skriftlig, hvorved Discipelen allerede tidlig kunde lære og vænnes til rigtig Brug af Ordbog og Grammatik, thi Læreren maatte bestandig have Pæ med, hvorledes Discipelen bar sig ad, indlade sig i alle hans Deliberationer, ved sine Bink lede ham, holde hans Estertanke i Virksomhed og, ved Haabet om et godt Udfald af hans Bestræbelser, Interessen levende hos ham.

5) At man i passende Forhold efter ethvert Parties Lær afvexlede med mundtlig og skriftlig, hjemme udarbejdet og extemporal Oversættelse, snart fra Dansk paa Latin, snart fra dette paa hiint. Det forekommer mig, at der hidtil er anvendt alt for Liden Tid i Skolerne paa Dvælse i at udarbejde skriftlige Oversættelser af Latin i Modersmaalet, især da Disciplene heller ikke have havt synderlig Dvælse i at læse Latin paa egen Haand. Dog er det især i de overste Classer, jeg mener at denne Dvælse skulde foretages skriftlig; i de lavere Classer var det uden tvivl rigtigst at indskrænke den skriftlige Dvælse i Stil til, Mening for Mening, strax at nedskrive i alle Henseender rigtig, hvad der først mundtlig blev oversat, da man ellers let endnu meer, end allerede er Tilfældet, vilde overvælde Discipelen med tidspildende Skrivelser. Begyndere burde, som yttret, gjøre alle deres Etile paa Skolen under Læreren sine og Anviisning.

6) At Disciplene først efter tilstrækkelig Forberedelse til at læse de gamle Sprog med Grundighed og Nolagtighed og først efter fornøden Dvælse i selv

paa egen Haand, uden Oversættelse, at tyde og oversætte Classikere, fik Oversættelse meddeelt, deels til hvad de allerede før paa egen Haand havde læst, deels ogsaa til noget Nyt. En saadan Oversættelse maatte være fortræffelig, for at de kunde tage den til Monster ved deres egne Oversættelser og i Almindelighed udvikle og danne deres Smag og berige deres Kundskaber; men Oversættelsen maatte ikke alene i sig selv være monsterlig; den maatte ogsaa være indrettet til Disciples Brug, saaledes, at hvor Texten var indviklet og vanskelig, men Oversættelsen fri og let, burde i en Anmærkning fornøden Oplysning gives om hvad det ordret maatte hedde, og hvorfor man var afvægen derfra, ligesom ogsaa hvor Oversættelsen, ligesom Texten, var dunkel, eller hvor et Udtryk, der kunde formodes Disciplene ubekjendt eller tvetydigt, var brugt i Oversættelsen, Forklaring tilføies.

7) At der til Disciplenes Brug, snarest mueligt, af vore mange dygtige Philologer udarbejdedes paa en rigtig Skolebøger, heelt igjennem beregnede paa Disciples Tarv, altsaa ikke alene frie for reale Urigtigheder og af et passende Omfang, saavel i det Hele, som i de enkelte Dele, men ogsaa fornemmelig i pædagogisk rigtig Form: fattelige for den Alder, de bestemtes for, og indrettede til den letteste Oversigt og Opfattelse gjennem Sandserne, den hurtigste Indpræntelse og sikreste Bevaring i Sukommelsen. Hvad vi maaskee først og fremmest trænge til, er vel gode, grundige Ordbøger og Real-Lexica paa Dansk, især (for Stilens Skyld) en bedre latinisk Ordbog, en Trang, der ogsaa er følt og lovet erstattet.

8) Det vilde uden tvivl ogsaa være meget tjen-

ligt at have smaa velvalgte Samlinger af Ord og Udtryk i real Orden til at lære udenad, og det i alle de Sprog, der i Skolerne læses, da ellers let mangt et uundværligt og for Andre bekjendt Ord kunde forblive fremmed for Discipelen, fordi det tilfældigviis ikke var forekommet i de Stykker, han havde havt at oversætte. Hermed maatte begyndes samtidig med selve Elementerne, og, saalænge det fandtes fornødent, vedblives dermed. Samlingerne kunde enten være indrettede for alle Classer under eet, saaledes, at hvad der fordredes af de forskjellige Classer, tilkjendegaves ved større eller mindre Stiil, eller for hver Klasse være givet en egen Samling, i et forudsatte allerede lært, og derfor udelukte, hvad der for de lavere Classer var bestemt.

9) Disciple have allerede saa Meget at lære, at kun de bedre Begavede kunne, uden Mangel af fornøden Hvile og Opmuntring, uden Nedbrydelse af deres Helbred og Livskraft, lære det Altsammen tilgavns; det er derfor ingenlunde min Mening, at der skulde paalægges dem meer Arbeid, end forhen; men ligesom jeg troer, at især de døde Sprog skulde læses med langt større Opmærksomhed paa og Tilgængelse af selve Sproget, vilde jeg for min Deel være meget tilbøielig til at indrømme en rimelig Lettelse i det Quantum, der fordres læst; thi det er min Overbeviisning, at man af et mindre Quantum, ret læst grundig og nøiagtig, indtil det fortroeligste Bekjendtskab med Texten, lærer langt Mere, end af et Quantum, der er saa stort, at det ikke med Nøiagtighed og Grundighed kan blive indstuderet, men maa hjælpe sig med en leselig og cursorisk Overfaren, og Alle ere vist enige med mig i

at det er bedre at lære Meget af Videt, end Videt af Meget.

Jeg vil ingenlunde indbilde mig, at disse Bink indeholde Alt, hvad man i denne Sag har at iagttage, eller at Planen jo langt fuldstændigere, grundigere og mere overbevisende kunde af mangen Anden været udtænkt og fremsat, end det her af mig leilighedsviis og ligesom i Forbigaaende er skeet; heller ikke vil jeg give mig Mine af, at jeg, endog blot i mit eget Sag, har realiseret disse Principer i deres hele Omfang; men om jeg har lempet mig i mange Dele efter almindelig eller her nu engang udført Skik og Brug, har jeg dog i tiltagende Grad vundet og nærret den Overbeviisning, at de her fremsatte Anskuelser burde være Anden og Principet i det lærde Syrogstudium, og overlader nu frimodig, men fordringsfri, disse mine Betænkninger til mere Competentes billige og grundige Bedømmelse, uden Frygt for, at Nogen skal enten paa dette eller andre Steder, hvor jeg har ytret mine individuelle Meninger, troe at finde den Hensigt, at laste Andres Synsmaade og nedsette deres Fremgangsmaade, mindst bestemte Personers; men en Mening, er det i saadanne Sager rimeligt og tilbørligt, at jeg har, og hvor den er kommen til fuld og fast Overbeviisning hos mig, og Sagen er af den Bigtighed, som denne er og bor være for mig, er det vel endog min Pligt, ligesom det er en Trang for mig, at fremsætte den, hvor der er saa opfordrende en Aaledning, som her, hvad enten nu jeg derved skal overbevise Andre, eller selv blive bedre belært. Det er mig en Satisfaction, at mine Herrer Medlærere, hvis Indsigter og Dugtighed, reedelige Flid og nidkjære Iver jeg altid skal vide efter

Fortjeneste at erkjende, have efterhaanden bestræbt sig for at realisere mange af de her fremsatte Principer.

V. Skolens Eiendomme, Indtægter og Udgifter.

Disse kunne henføres under 5 Rubriker: Skole=Cassens, Stipendie=Cassens, Stipendie=Dverskuds-Fondens, Bibliothekets og Glensborgs Legats til Flittigheds=Belønninger.

Eiendommene anføres, som de vare ved Slutningen af Aaret 1844, og Indkomsterne, som de have været for hele Aaret 1844.

A. Skole=Cassens

a. Eiendomme.

Rentebærende Capitaler 2350 R ;

Andet, hvoraf Indtægt have:

Konge=Eiende af Thamdrup- og Hornum=Cogne;
Degne=Pensioner eller Degne=Korn, deels fra gammel Tid henlagte under denne Skole, deels fra reducerede Skoler tilkomne;

Skole=Contingenter;

$\frac{2}{3}$ af Svanes Legat, der oprindelig var kun 500 R , men nu bestaaer i betydelige Jorder.

Uf nedenauførte Indtægter, de derpaa hvilende Udgifter fraregnede, kunne disse Herligheder nogenlunde evalueres.

b. Indtægter.

Renter af Capitalerne	94 $\frac{1}{2}$ „ $\frac{1}{3}$
andre Indtægter:	
af Tienderne	1179 $\frac{1}{2}$ 41 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$
af Degne-Pens.	293—35 -
Skole-Contingenter	385 — „ -
$\frac{2}{3}$ af Jordleien af Eva- nes Vegats Jorder	550 — „ -
	<hr/> 2407—76 $\frac{1}{2}$ -
Cassebeholdning fra 1843	463—87 -
indkomne Restancer fra f. N.	32—48 -
Tilskud fra den almindelige Skolefond	900 — „ -
	<hr/> 3898 $\frac{1}{2}$ 19 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$

c. Udgifter.

Til Lærerne:

Gager til faste og constit. Lærere 2800 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ (for 1ste Qvart. ogsaa for Rector)	
Gratificationer til disse	400—
Godtgjørelse for deres Extra-Ti- mer	260 —
(de fleste foranledigede ved Rec- tors lange Sygdom og ved Vacancen)	
Betaling til Timelærerne	160—
	<hr/> 3620 $\frac{1}{2}$ „ $\frac{1}{3}$
Regnskabsførerens pro cento	75—90 -
Skatter og Afgifter:	
af Tienderne	139 $\frac{1}{2}$ 92 $\frac{1}{3}$
af Skolens Bygning	25—77 -
	<hr/> 165—73 -
lateris	3861 $\frac{1}{2}$ 67 $\frac{1}{3}$

transp. 3861 r[§] 67 β

til Bibliotheket afgivet	120—	„ -
til Vedligeholdelse af Inventariet, hvoriblandt Gymnastik- og Svømmerredskaber	28—	56 -
Brænde med Skæreløn	67 r [§] 48 β	
Velysning i Skolen og ved Gym- nastiken	11—	68 -
		79—20 -
Aldskillige løbende og tilfældige Udgifter, hvoriblandt til Programmets Trykning og Hæftning 90 r [§] 39 β, Pedellens Løn 48 r [§] , eftergivne Contingenter 30 r [§] , Optrævelse og Hidsendelse af Hornum- diende 20 r [§] 52½ β	208—	29½ -
Udestaaende Restancer af Lys- og Brænde- Penge	27—	48 -
efter Decision	3—	1 -
	<u>Udgiften</u>	4328 r [§] 29½ β
	<u>Indtægten</u>	3898—19½ -
	<u>Underbalance</u>	430 r [§] 10 β

B. Stipendie-Cassens

a) Eiendom:

rente bærende Capital 11,645 r[§].

b) Indtægter:

Renter af ovennævnte Capital 465 r[§] 77 β

c) Udgifter:

af tildeelte Stipendier oplagt . . . 315 r[§]

uddelt 55 —

370 — „ -

Overskud 95 r[§] 77 β

C. Stipendie-Overskuds-Fondens

a) Eiendomme:

renteberende Capitaler 9300 R ;

Andet, hvoraf Indtægt høves:

Dusted og Hanning Sognes Konge Tiende;

$\frac{1}{8}$ af Evanes Legat (se ovenfor);

Davidsens Legat;

Rettighed af Hansted-Hospital.

Hertil kunde regnes hjemfaldne Oplagspenge og Stipendicassens Overskud (ansførte under Indtægterne).

b) Indtægter:

Renter af ovennævnte Capitaler, som ikke

alle have staaet hele Aaret	363 R 32 β
af Dusted- og Hanning-Sogns Konge-Tiende	351 — 80 —
$\frac{1}{8}$ af Leien af Evanes Legats Jorder	275 — „ —
af Davidsens Legat	20 — „ —
af Hansted-Hospital	185 — 40 —
hjemfaldne Oplagspenge	155 — „ —
Stipendicassens Overskud	95 — 77 —

1446 R 37 β

c) Udgifter:

extraordinaire Understøttelser:

efter Resol. af 3die Febr. 1844 til

5 Studenter og 3 Disciple . . 380 R

siden Rectors Død til Studenterne

D. Vinzer og Ch. Brunn, hver

60 R 120 —

lateris 500 R

	transp. 500 rp	
til Student Davidsen	42 —	
til Student E. Varfoed	40 —	
til Disciplene E. Christophersen og F. Smith af Davidsens Legat, hver 10 rp	20 —	
	<hr/>	602 rp „ β
til 2 Gæker af Dusted-Tiende	40 —	„ —
Skatter af Hænstedgaard's Tiende	2 —	83 —
til Cantor Noltes Løn	8 —	„ —
liquideret i Tiende m. m.	1 —	71 —
Regnskabsførers pro cento	29 —	53 —
en Sparekassebog	1 —	92 —
Underbalance fra f. N.	302 —	39 —
	<hr/>	988 rp 50 β
	Indtægterne vare 1446 —	37 —
	<hr/>	Overskud 457 rp 83 β

D. Bibliothekets

a) Eiendomme:

i Fælledsskab med Glensborgs Legat, en Jordlod;
uden Fælledsskab, et Engskifte;
Seilmanns Legat.

b) Indtægter:

Leie af Jordlodden	26 rp
Leie af Engskiftet	12 —
	<hr/>
	lateris 38 rp

	transp.	38 $\frac{1}{2}$ β
af Teilmanns Legat		20 —
tilskudt af Skolecasjen		120 —
		<hr/> 178 $\frac{1}{2}$ „ β

c) Udgifter:

til Boghandler Holm for Boger ef-		
ter ældre Bestilling og Subscrip-		
tion	17 $\frac{1}{2}$ $\frac{24}{3}$	
til Fru Mülertz for Boger, som		
hun formæente anskaffede til Sko-		
lebibliotheket over den dertil be-		
vilgede Sum	92—13—	
		<hr/> 109 $\frac{1}{2}$ $\frac{37}{3}$

Casseebeholdning 68 $\frac{1}{2}$ $\frac{59}{3}$

E. Flensborgs Legats

a) Eiendomme:

i Fælledsskab med Bibliotheket, en Jordlob;
uden Fælledsskab, et Engskifte.

b) Indtægter:

Leie af Jordlodden	26 $\frac{1}{2}$ „ β	
Leie af Engskiftet	8—72—	
		<hr/> 34 $\frac{1}{2}$ $\frac{72}{3}$

c) Udgifter:

Da Legatets Indtægter for næsten 2 Aar
vare forud optagne af Rector Mülertz, saa
at der ved Enden af Aaret 1843 var en
Underbalance af 62 $\frac{1}{2}$ $\frac{46}{3}$,
har jeg i hele Aaret 1844 ingen Udgift paa-

draget Legatet, hvorved Underbalancen ved Begyndelsen af 1845 er bragt ned til 27 rp 70 β .

Ogsaa iaar har jeg hidtil endnu Intet optaget af dette Legat, saa at, hvis Indtægterne blive atter 34 — 72 β ,

vil jeg dog d. N., uden Indgreb i næste Aars Indtægter, kunne disponere over den Sum 7 rp 2 β

VI. Stipendie-Uddeling i indværende Skoleaar.

1) ordinaire eft. Resol. af 17de Dec. 1844:

E. Holst og C. Hansen hver 50 rp . 100 rp

E. Kragballe, F. Smith og B.

Storm hver 35 rp 105 —

E. Earsen, J. Gurjel, F. Laurit-

zen, C. Holst, C. Christopher-

sen og A. Schmidth hver 20 rp . 120 —

————— 325 rp

Desuden have S. Ravn, Th. Almusen og S. Fogh fri Skolegang; Underviisning for nedsat Betaling er tilstaaet P. With.

Det har i de senere Aar været Skik her at oplægge de ordinaire Stipendier, undtagen netop de 5 rp , der af hver aarlig svares i Lyse- og Brænde-Penge, hvilke egentlig ere tilbageholdte af Stipendierne. Hvor ikke stor voblikkelig Trængsel taler herimod, finder jeg denne Fremgangsmaade anbefalelsesværdig, og har derfor

transp. 325 r

ogsaa her uden Undtagelse foreslaaet den for dette Skoleaar, og hertil har Directionen givet sit Bifald. Af ovenstaaende 325 r ere saaledes for de nævnte 11 Stipendiater 55 r tilbageholdte til Brændes og Lyspenge, og hele Resten, 270 r , oplagt.

2) *extraordinaire*:

Student M. Kragballe est. Resol. af 15de Marts 1845	50 r
Student J. Vilstrup est. Resol. af 24de Mai s. A.	60 —
Davidsens Legat, som jeg har til- deelt Disciplene L. Holst af 4de Cl. og P. Schjerring af 3die, hver 10 r	20 —
	<hr/> 130 —
	<hr/> 455 r

Da ikke Andre end de, der baade ere trængende og slittige, og gjøre i det mindste antagelig Fremgang, bør nyde Understøttelse, og Mange, der ellers kunde kvalificeres dertil, ikke havde viist den tilborlige Flid eller gjort den forønskede Fremgang, har jeg for dette Aar ikke gjort Indstilling om nær saa store Summer til Stipendier, som forhen have været uddeelte. Stipendiecasen vil derfor d. A. faae et ikke ubetydeligt Overskud, og Stipendie-Overskuds-Fonden vil baade derved og endnu mere ved en lignende Fremgangsmaade med de *extraordinaire* Stipendier være meget til Fordeel for de Studerende, der herefter gjøre sig værdige til at nyde Godt deraf, thi ligesom

Uværdige bør tilfidsættets, bør derimod de, der ret vise sig værdige, velvillig fremhjelpest med al den Gævmilddhed, som veldædige Forfædres milde Forsorg for uformuende, flittige og haabefulde Disciple af denne Skole have givet saa rige Midler til at udøve.

VII. Bibliothekets Tilstand og Tilvæxt siden Rectors Død.

Noget af det, jeg troede, først trængte til min Omfarg efter Rectors Død var Skolens Bibliothek. Jeg androg derfor hos den Kongelige Direction om, at der mod en Godtgjorelse for Arbeidet foretoges en Revision af hele Bogsamlingen, baade for at det kunde erfares, hvorvidt alle de Bøger, som efter en herværende gammel Katalog med dertil sluttet Protokol over de Bøger, der siden vare tilkomne, skulde findes deri, virkelig forefandtes, og saa at de, der fandtes, blyes ordnede, en ny scientifisk Katalog forfattet, og et Udskud af Bøger, der maatte anses overflodige og ubrugbare, foreslaact. Jeg ventede hertil Assistance af mine Medlærere; selv begyndte jeg strax Arbeidet med Flid og Iver; men havde mange Vanskeligheder at bestride: Bibliotheks-Localen er ikke alene alt for indskrænket, saa at man neppe har Plads mellem Reolerne, men det er ogsaa meget mørkt og koldt, da her ingen Kaffelovn er, kun 2 Fag Vinduer og en bred Muur-Pille derimellem med Træer udenfor Vinduerne, og selv den ubetydelige Plads, der kunde være, laae næsten opfyldt af Bøger, som Rector i sine sidste Aar havde indkjøbt, for-

meentlig til Skolen, hvilke hidtil havde staaet i et Værelse i Rectorboligen, men nu af Rectors Gnæde vare beforgede over i Skolebibliotheket, thi Fru Mülers havde Bogen, fordi hun ellers ikke kunde komme til sin Mand's efterladte Bogsamling, der stod i Rectors Studereværelse, som er indenfor Skolebibliotheket. I Sommerferien s. A. begyndte Adjuncterne Knudsen og Bohr at optegne de Bøger, jeg havde fundet og opstilt efter den omtalte Katalog; men naturligtviis kunde jeg ikke i Tidens Længde saa hurtig finde Bøgerne, som de kunde opskrives, og jeg blev ogsaa i Tvivls Tilfælde ofte afbrudt i dette mit eget Arbeid, for at være paa Raad med de Andre, hvorfor jeg, da de havde indhentet mig, nødtes til at lade dem optegne de øvrige Bøger uden Hensyn til den Orden, hvori de i Protokollen vare anførte, alene nogenlunde ordnede efter Fagene.

Med Rectors Bogsamling, der skulde bortsalges ved Auction, foretoges paa samme Tid et lignende Arbeid, hvortil Adj. Bendz havde forpligtet sig. Denne Omstændighed gjorde Arbeidet med Skolebibliotheket end mere fornødent, thi der var langt fra ikke i alle, hverken Rectors eller Skolens, Bøger skrevet, eller ved noget andet Mærke tilkjendegivet, hvilken af begge Samlinger enhver Bog hørte til, og i Rectors Studereværelse, hvor egentlig kun hans egne Bøger skulde findes, vare, som man let kan forestille sig, især da dette Værelse er lige ved Siden af Skolebibliotheket, med Gjennemgang herigjennem, adskillige af Skolens Bøger indtagne, som nu maatte udskilles. Vel angav Fru Mülers, paa hvilket Sted i dette Værelse de

Bøger skulde staae, der efter hendes Formening vare Skolens; men ligesom der ikke var noget Ekjel mellem disse og de andre, viste det sig ogsaa, at der baade blandt dem, der angaves for Skolens, fandtes adskillige, der tilhorte Rector, og omvendt; ja selv i Skolebibliotheket fandtes nogle med Müllertz's Navn, hvilke bleve afleverede til hans Samling. Jeg raadede derfor flere Gange indstændig til, først og fremmest at faae Skolens og Müllertz's Bøger, saavidt mueligt, adskilte fra hverandre, og fik ogsaa, især kort før Auctionen, endeel af Skolens udleverede; men med Auctionen hastedes saaledes, at man langtfra ikke kunde være sikker paa, at der jo baade blandt Rectors Bøger kunde endnu være nogle af Skolens, og ligesaa lidet paa, at der blandt Skolens jo kunde være adskillige af Rectors. Efter Auctionen kunde Adj. Wendz begynde at arbejde med i Skole-Bibliotheket; men nu nærmede Hoved-Examen sig, i hvilken Anledning der blev endeel andet Extraarbeid, som for længere Tid optog næsten al den Tid, jeg havde udenfor Skoletimerne, saa at der nu ikke kunde gjøres Meget for Skolebibliotheket i den Tid, der endnu var nogenlunde beqvem dertil. Først med de dertil ubeqvemme, mørke og kolde Dage, kunde Arbeidet igien stadigere fortsættes. Uagtet nu Adjuncterne Knudsen, Wendz og Bohr arbejdede saa ofte, deres Tid og Leilighed tillod det, deels om Aftenen efter Skoletiden, deels naar Skolen var fri, varede det dog, især formedelst Tidens og Localets store Ubeqvemmeligheder, en god Tid, inden man blev færdig med at optagne de Bøger, der fandtes. Vi foretog os nu efter min Plan at fortsætte

den af mig begyndte, men afbrudte Undersøgelse af, hvorvidt der i Bibliotheket fandtes alle de Bøger, som af den omtalte Protokol saaes at tilhøre Skolen; men hermed gik det i det kolde Bibliothek ved Eys naturligheds endnu miosommeligere og langsommere, da mine Medarbejdere vare ubekjendte med Bibliotheket, og som oftest ikke huskede, om de havde optegnet de Bøger, der i Protokollen vare anførte, eller ikke, men maatte for det meste først lede derefter i deres Papirer, og selv naar de havde forberedt sig til dette Arbeid, deels ved at oversee de Bøger, de havde opstilt, for at gjøre sig bekjendte med deres Udseende og Plads, deels ved, hvad de efter deres Synsmaade gjerne foretrak, at forfatte alfabetske Registre over, hvad Nummer i deres Fortegnelse enhver Bog havde, gik det endda hermed temmelig langsomt, da heller ikke let Alle paa en gang kunde altid sysselsættes. Ogsaa andre Vanskeligheder fandt her Sted. Protokollen syntes flere Steder at have Gjentagelser og Forbigaaelser, og Bogtitlerne vare undertiden saa ufuldstændig og unviagtig angivne, at man ikke altid kunde være vis paa at have fundet den Bog, der i Protokollen meentes, og hvor der vare flere Exemplarer, kunde ved en lille Worden et allerede forekommet Exemplar let tages for et nyt; adspredte blandt Skolebibliothekets Bøger fandtes desuden de, der vare anskaffede for Glensborgs Legat, og ikke uddeelte til Disciple, og skjøndt ikke andre med Sikkerhed kunde antages for at høre til dette Legats Bøger, end de, hvori det var skrevet, maatte dog baade ved hver Bog Sigt eftersees, og endda var det let mueligt, at mangen en Bog kunde høre hertil,

uden at det var skrevet deri; over ublaante Bøger havde vel Aldj. Wenz svar forfattet en Fortegnelse, men da det ikke var vist, at denne var fuldstændig, og det desuden var nødvendigt at see selve Bøgerne, ei alene for at vide, at de vare i Behold, men ogsaa for at komme efter, om de horte til Bibliothekets Bøger eller til Glensborgs Legats, indkaldte jeg tidlig ved et Avertissement alle de ublaante Bøger, hvorved dog ikke mange flere Bøger kom tilveie, end man i Forveien vidste at være ublaante, eftersom Ublaant meest kun til Lærere og Disciple havde fundet Sted. Imidlertid kom vi dog til Ende med Skolens Bøger, skjøndt ikke uden mangen Tvivl og mangt et Savn af Bøger. Nu stod tilbage at forfatte en ny videnskabelig ordnet Katalog over Skolebibliotheket, opstille Bøgerne derefter, samt skionne og for den Kongelige Direction foreslaae, hvilke Bøger der uden Skade kunde undværes og bortselges. Paa dette Arbeid er ogsaa Tid og Glid anvendt; af mig især paa at indrette Schemaet hertil, for at der kunde blive Genhed i det Hele; men jeg har havt faare liden Leilighed dertil, og da jeg maaskee ved en i mange Fag saa fattig Bogsamling har været for noieregende med den scientifiske Inddeling og Orden, har jeg ikke tidlig nok kunnet faae dette Schema færdigt; ellers vilde maaskee, ved mine Medlæreres Bestræbelse, dette Indbydelseskrift have indeholdt en længe savnet Katalog over Skolebibliotheket. Nu derimod maa jeg indskrænke mig til nogenlunde at angive Bibliothekets Størrelse og Betydning ved Rectors Død, og dets Tilvært siden.

Foruden de Bøger, der efter Rectors Død ere komne til Skolebibliotheket, samt adskillige Bøger, der findes i Skolebibliotheket, uden at det vides, om de tilhøre dette, have vi fundet Antallet, som følger:

af theologiske og til østerlandsk Philo- logie henhørende Bøger tillige med Patristik	587	Wd.	og	72	Hæfter.
af philosophiske, pædagogiske, phy- siske, naturhistoriske, nogle faa mathematisk og juridisk	569	—	33	—	
af historiske, geographiske, Reisebe- skrivelser	792	—	65	—	
af æsthetiske, kritiske, litteraturhisto- riske samt Tidsskrifter og Blan- dinger	317	—	358	—	
af almindelig og nyere Sprogs Lingvistik	46	—	13	—	
af latinske og græske Forfattere og i Almindelighed classisk Philo- logie (Meget heraf værdiløst)	982	—	175	—	

i Alt: 2993Wd. og 716Hæfter.

Desuden en Mængde academiske
Ectilighedskrifter, Disputatser og
Skoleprogrammer.

Blandt disse Bøger findes en stor Mængde forældede
Skrifter, især gamle theologiske Bøger paa Latin, der
ikke for Skolebibliotheket synes at have noget Værd,
og intet Fag kan siges at være vel forsynet, uagtet der
findes adskillige meget gode og temmelig kostbare, dog for-

nemmelig ældre Bøger, blandt hvilke en ikke ubetydelig Samling af Kirkefædrene. Af Folianter findes omtrent 250 foruden Hefter; af Sædejer og mindre Formater ikke faa.

Ved Rector Müllertz's Død foresandttes en betydelig Mængde Bøger, der meest ved Auctioner i Aarene 1841—43 vare indkjøbte, og hvis Indkjøbspris nu efter hans Død førtes Skolecassen til Regning. Men disse Bøgers Pris beløb sig til ikke Mindre, end . 352¹/₂ R 16 ^β, og Bibliothekcassen, som fra 1842

havde en Beholdning af . . .	82 ¹ / ₂ R 13 ^β	
og i Indtægt for 1843 . . .	178 — "	—
		<u>260 — 3 —</u>

sik altsaa ved Overtagelse af saadan Gjeld en Underbalance af 92¹/₂ R 13 ^β, hvilken Gjeld endnu mere forøgedes derved, at der siden fremlagdes andre Fordringer, nemlig:

fra det nordiske Oldskrifts-Selskab for Aarene 1840—43 . . .	26 ¹ / ₂ R "	^β
fra den Gyldenbalske Boghand-ling for 1842 efter Müllertz's Bestilling	33 — 90-	
		<u>59 — 90-</u>

saar at Bibliothekets forventede Indtægt for 1844	178 — "	—
		<u>152¹/₂ R 7 ^β,</u>

derved næsten vilde være optagen paa den ubetydelige Rest nær 25¹/₂ R 89 ^β

transp. 25 r⁸ 89 β

Desuden var der af Rector Mülertz subscriberet paa eller bestilt endeel Bøger, hvoraf endnu Fortsættelsen efterhaanden kom, saa at saadanne allerede for 1ste Halvaar udgjorde 17 — 24 —

 Rest 8 r⁸ 65 β

Jeg saae altsaa, at, hvis Bibliotheket skulde overtage Fru Mülertz's hele foranstaaende Fordring, 352 r⁸ 16 β , vilde der af hele Aarets Indtægt, 178 r⁸, ikke blive en Skilling til mig at disponere over. Jeg kunde derfor ikke være tilfreds med Fru Mülertz's Fordring, og da der i Revisionen af Regnskabet for 1843 ogsaa var erkjendt, at Saadant ikke var i sin Orden, og at det burde overlades mig at skønne, hvorvidt alle de for ovennævnte Sum indkjøbte Bøger kunde være Skolebibliotheket tjenlige og antages til Indkjøbsprisen, hvilken Revision blev under 19de Nov. f. A. Skolens Forstanderskab tilstillet med Forlangende af Besvarelse inden 14 Dage, æskede de øvrige Medlemmer min særskilte Erklæring angaaende Bøgerne, og tilligemed denne indgav nu Forstanderskabet under 13de Dec. sin Betænkning: at Fru Mülertz's Fordring ikke burde være gjeldende. Efterat jeg imidlertid med de 3 af mine Medlærere havde gennemseet Skolebibliotheket, og derved nu kunde bedømme, hvorvidt de omtvistede Bøger kunde behøves, gjorde jeg, ei uden Raadforelse med mine Colleger, et Udvalg af samme Bøger, og under 12te Marts d. A. indgav jeg mit Forslag om, hvilke af Bøgerne Bibliotheket formeentlig burde modtage. Ved Enden af

Juni kom Directionens Resolution, hvorved mit Forslag ubetinget blev approberet. Jeg foretog mig da, snarest mueligt, at affondre de Bøger, Fru Müllertz skulde have tilbage, fra dem, Skolen skulde beholde, hvorpaa jeg den 5te Juli afleverede til Adj. Bendz, som Fru Müllertz derom havde anmodet, de Bøger, hun skulde have igjen, hvilke Stykke for Stykke efter Fortegnelsens Orden bleve af ham modtagne og nedlagte i Kurve og strax efter af mig-besorgede baarne til Fruen. Tillige fik Adj. Bendz Fortegnelsen paa alle de omtvistede Bøger og en af ham selv paa Stedet skreven Fortegnelse paa nogle, der savnedes af de Bøger, Fruen skulde have tilbage (herom siden); ligeledes tilbød jeg ham mit Forslag om hvilke Skolen ønskede, hvilket han dog meente unødvendigt og ikke modtog, men 18de s. M. tilstillede jeg Fru Müllertz samme med Begjæring om Dwittering for Bøgernes Aflevering.

De Bøger, jeg foreslog, og den Kongelige Direction approberede antagne, vare med deres Priser, i samme Orden, hvori de paa Regningen vare anførte, følgende:

a) af Rosings:

Treschows philosoph. Forsøg	„ 2 ^ſ „ 2 ^m / ₂ 8 ^β
Jakobs Brev ved Stenersen	„ — 1 — „ —
Joh., Petr. u. Paul. als Christologen von Kleufer	} „ — „ — 4 —
d. Brief. an die Ebr. von Morus	
Dathe. Pentateuch. lat. vers.	„ — „ — 8 —
— Job., Proverb., Cant. cant.	„ — „ — 8 —
	<hr/>
	„ 2 ^ſ 2 ^m / ₂ 12 ^β

	af Rosings f. S.	„ 2 m $\frac{1}{2}$ 12 β
Dathe.	libri hist. V. T.	„ — „ — 8 —
—	Prophetæ min. V. T.	„ — „ — 8 —
Proceedings of the Afric. association		
(2 Bd.)		„ — 2 — „ —
The life of Wassington (5 Bd.) . . .		1 — 3 — 2 —
Letters of Iceland by Banks		„ — 1 — „ —
		<hr/>
		2 2 $\frac{1}{2}$ 3 m $\frac{1}{2}$ 14 β

b) af Ditlevsens:

Gstrups hist. Blandinger (nitid) . . .	„ 4 m $\frac{1}{2}$ „ β
Horatius	„ — 3 — „ —
Molbechs Breve fra Everrig, 3 Dele,	
(nitid)	1 — „ — „ —
Riegels's Fr. 4des Hist. (2 Bd.) . . .	1 — „ — „ —
Tullins Digte (nitid)	„ — 3 — „ —
Wesfels Digte (nitid)	„ — 4 — „ —
	<hr/>
	4 2 $\frac{1}{2}$ 2 m $\frac{1}{2}$ „ β

c) af Schmidths:

Einde. Jesu Sirachs Bog	„ 2 $\frac{1}{2}$ „ m $\frac{1}{2}$ 8 β
Meyers bib. Characteristik, 5 Bd. . .	1 — „ — „ —
Hess. Biblioth. der heil. Geschichte, 2Bd.	„ — 1 — „ —
Drammer. Det hellige Land	„ — 1 — 4 —
Rhode. Ueber allgemeine Bildung der	
Hindus, 2 Bd.	„ — 3 — 12 —
Fornmanna Sögur, XI bindi	„ — „ — 12 —
	<hr/>
	2 2 $\frac{1}{2}$ 1 m $\frac{1}{2}$ 8 β

	af Schmidts f. G.	2 r [§]	1 m ^½	4 β
Moser.	Geschichte der Waldenser . . .	„	—	— 12 —
Pontoppidans	Danske Atlas, 7 Bd.	8	—	— 8 —
U n m æ r k n. Dette er et særdeles vel-				
conditioneret Exemplar. Ekolen har				
allerede de 5 første Dele, men disse				
kunde sælges.				
Walch.	Bibliotheca patristica	„	— 1 —	„ —
Nordens	gamle Digtekunst	„	— 1 —	„ —
		<hr/>		
		10 r [§]	4 m ^½	8 β
		<hr/>		

d) af Vaggés:

Guldbergs N. L., som kunde ønskes, savnes, som det synes; men der findes et Exemplar, som ikke er fundet nævnet i Bibl.-Katalogen.

e) af Glindts:

Jahn.	Christian den 4des Krigshist.,			
	1ste og 2den Deel, 2 Bd.	1 r [§]	2 m ^½	6 β
Abrahamson.	Om den indbyrd. Under-			
	viisn., 3 Bd.	„	— 2 —	10 —
Küttners	Reise, 4 Bd.	„	— 3 —	4 —
		<hr/>		
		2 r [§]	2 m ^½	4 β
		<hr/>		

f) af Ost's:

Venturini.	Russlands u. Deutschlands			
	Befreiungskrieg, 4 Bd.	„	— 3 —	4 —
Das	Weltall, 15 Bd., meg. vel condit.	1	— 2 —	„ —
		<hr/>		
		1 r [§]	5 m ^½	4 β

	af Dst's f. S.	1	2/5	4	β
O'Mean. Napoleon in der Verbannung, 2 Bd.	„	—	1	—	„ —
Kritik og Antikritik, 18 Bd.	„	—	3	—	„ —
Nyeste Rhvns Efterretn. om lærde Sæ- ger 1783—90. Rhvns lærde Efterretn. 1791—1810, 28 Bd. Daußs Litteraturlidende 1811—30, 20 Bd., tilsammen 48 Bd. 1783—1830, vel con- dit. og for største Deel vel indbundne		7	—	1	— „ —
Uanmærkn. Noget heraf have alle- rede, men dette kunde sælges.					
Dst. Archiv f. Psychologie, Hist. og Litter., 68 Hæfter	„	—	4	—	„ —
		10	2/5	2	4 β

g) af Kjærs:

Roussseau. Om Selskabsforeningen	„	2/1	1	—	β
Naturen, betragtet efter Bonnets Maade, 3 Bd.	„	—	2	—	14 —
Stoikernes Tanker	„	—	„	—	14 —
Treschows Philosophiens Natur og Dele	„	—	„	—	8 —
Guldbergs Plinii Costale	„	—	„	—	8 —
Blochs Navnkund., Grækeres Biogr., 2 Dele	„	—	1	—	„ —
Navns Plante-Physiologie og Sartorps Læreb. i Naturlæren	„	—	„	—	12 —
		1	2/1	1	8 β

	af Kjær's f. G.	1	⌘	1	m/	8	β
Gleischers Naturhist., 9 Dele i 19 Bd.,							
meg. vel. condit.		5	—	—	—	—	—
— Menneſkets Hiſt., 4 Bd., ligel.		1	—	2	—	—	—
Hansen. Naturens Ekueplads, 3 Bd.,		—	—	1	—	12	—
Don Carlos, oversf. af Munk		—	—	—	—	10	—
Zetlitz's Poesſter		—	—	1	—	—	—
Trojernes Poesſter		—	—	1	—	—	—
Krafts Mechanik, særdeſ. vel condit.	}	1	—	1	—	—	—
— Statik og Hydrodynam., ligel.							
Landbocommiſſionens Forhandl.		—	—	3	—	2	—
Danmarks, Norges og Hertugdømmernes							
Hiſt. af Gebhardi og Chriſtiani,							
compl. og meg. vel condit., 6 Bd.,							
uden Salar.		2	—	4	—	—	—
NB. Et meget defect Ex. høves, ſom							
kunde ſælges.							

12 ⌘ 4 m/ " β

h) af Horn's:

Gusebii Kirchengeschichte, 2 Bd.)	—	⌘	1	m/	8	β
Guldbergs Den aabenbar. Theol.)						
— Det N. T.'s Tidsbestemm.)		—	—	1	—	—
— Det N. T. af Vastholm, 2 Dele)		—	—	—	—	—
Lexicon gr. lat. Schotgenii		—	—	—	—	10
Lexicon hebr. Simonis		—	—	1	—	—
Oratio pro M. Marcello, ed. O. Worm		—	—	1	—	2

" ⌘ 5 m/ 4 β

	af Horns f. C.	„ 2 ^ſ 5 m ^l / 4 β
Xenophontis Cyropædia)		„ — 1 — 2 —
M. Antoninus)		„ — 1 — 2 —
Antonius Levegger, af Vastholm	}	
Ethica Aristotelis		.. „ — 1 — 6 —
Hesiodus		
Plautus ved Guldberg, 4 Bd.		„ — 3 — „ —
Garve. Cicero v. d. Pfligten, 4 D. i		
2 Bd.		„ — 1 — 8 —
Ovidii epist., Curtius		„ — „ — 14 —
Supplem. ad lexica hebr., 5 Bd.		„ — 2 — 2 —
Livii hist. (Fol.) ed. Coel. Secund.		
Curio, 1555		„ — 4 — 4 —
Septuaginta		„ — „ — 14 —
Geshichte der Insel Minorca, 2 S.)	
Anleit. zur Pflanzenkenntnis		„ — „ — 8 —
Büchners Concerdanz		„ — 1 — 4 —
Weismanni lexicon		„ — 1 — 10 —
Livius, 3 Bd., ed. Joh. Clericus		„ — 2 — „ —
		<hr/>
		4 2 ^ſ 1 m ^l / 12 β

i) af Brøndstedts:

Schneiders griechisches Wörterb., 2 Bd.	„ 2 ^ſ 3 m ^l / „ β
Nouveau dictionnaire de la langue française par Noël et Chapsal	„ — 5 — 8 —
Herodotus, ed. Reizius)
Hesiodus, fordansket af S. Th. Gerner)	

 1 2^ſ 3 m^l/ 8 β

j) af Villienstjolds:

Archenhofz. Minerva 1792-96, 1805-10, 1817, 13 fuldstænd. Aarg. i 52 vel cond. Bind, og endel Hæfter af 1818-21, 36 Hæfter (3 næst. fuldst. Aarg., 1 og 4 Hæfter af den 14de)	7 r [§] 2 m [§] „ _β
Frans Minerva 1826-39, fuldst., sær- del. vel condit., tildeels nitid, 14 Aarg. i 56 Bd.	7 - 1 - „ -
Geschichte des deutsch. Volks von Euden, 12 meg. vel. condit. Bd.	9 - 1 - „ -
Pölitiz. Jahrbücher der Geschichte und Staatskunst, 1828-34, 14 Bd., sær- del. vel condit.	6 - 1 - „ -
Bloms Naturgeschichte der drei Reiche, 12 Bd., nitid, med 11 Hæft. Fortsætt. og 6 Hæfter Kobber, en Mineral- Samling af 400 Nummere med For- tegnelse derover. Dette Værk fortsæt- tes endnu.	20 - „ - „ -
Dictionnaire raisonné des sciences et des arts. Livourne 1793, 17 Bd fuldst., med 4 Bd Supplem., fuldst., i Alt 21 Bd.	} 50 - 3 - „
Recueil de planches sur les sciences et les arts. Livourne 1772, 12 Bd. Begge 33 vel condit. Bd. i Fol.	
Oeuvres completes de Voltaire, Gotha 1790, 71 vel condit. Bd., fuldst.	12 - „ - „ -
	112 r [§] 2 m [§] „ _β

af Villienstjolds f. S. 112 rp 2 $m\%$ „ β

Ciceronis disput. Tuscul.	„	—	„	—	10	—
Badens lat. danffe og danff lat. Ordbog	2	—	„	—	„	—
Reichardi orbis antiquus (minor) . . .	2	—	2	—	„	—
	<hr/>					
	116	rp	4	$m\%$	10	β

k) af Holms:

Holbergs Comoedier, 2det H.	„	rp	3	$m\%$	„	β
Livius	1	—	5	—	8	—
Naturhist. Tidsskrift, 4de Vds 3die H.	„	—	4	—	„	—
Bergsøes Statistisk, 1ste H.	1	—	„	—	„	—
Videnskab. Selskabs Historie, 1ste Deel	1	—	2	—	„	—
Vorrings franske Ordbog, 7de og 8de H.	„	—	4	—	8	—
Madvig opuscula	2	—	„	—	„	—
Quarterly rewie, Januar 1843 . . .	3	—	1	—	„	—
Vohrs Ledetraad	„	—	2	—	12	—
Grundtvigs Folkeviser, 2det H.	„	—	2	—	„	—
Naturhist. Tidsskrift, 4de Vds. 4de H.	„	—	4	—	„	—
2 Kaart af Müllers Atlas	„	—	„	—	12	—
For Litteratur og Kritik, 1ste H. . . .	„	—	3	—	„	—
Journal for Litt., 1ste 2det og 3die H.	1	—	1	—	8	—
Quarterly rewie, Marts 1843	3	—	1	—	„	—
Bergsøes Statistisk, 2det H.	1	—	„	—	„	—
Holbergs Comoedie, 3die H.	„	—	3	—	„	—
Lindbergs Bibel-Oversætt., 6te og 7de H.	„	—	3	—	„	—
5 Kaart af Müllers Atlas	„	—	1	—	14	—
Forfatter-Lexicon, 4de H.	1	—	„	—	„	—
1 Kaart af Müllers Atlas	„	—	„	—	6	—
For Litt. og Kritik, 2det H.	„	—	3	—	„	—

21 rp 4 $m\%$ 4 β

	af Holms f. S.	21	4	m/	4	β
Journal for Litt., 4de og 5te H.	„	—	5	—	„	—
Orion, 2det H.	1	—	„	—	„	—
Analysé til Genesis	„	—	1	—	8	—
Journal for Litt., 6te H.	„	—	2	—	8	—
Dansk Ugeskrift. 1ste Halvaar 1843	2	—	„	—	„	—
Quarterly rewiw, Mai 1843	3	—	1	—	„	—
Borrings franske Ordbog, 9de H.	„	—	2	—	4	—
2 Ex. af Olsens Atlas, 1ste og 2det H.	2	—	4	—	„	—
Mallings Store og gode Handlinger	1	—	1	—	8	—
Journal for Litt., II, 1	„	—	2	—	8	—
Naturhist. Tidsskrift, 4de Vds. 5te H.	„	—	4	—	„	—
Journal for Litt., II, 2	„	—	2	—	8	—
For Litt. og Kritik, 3die H.	„	—	3	—	„	—
Quarterly rewiw, Sept. 1843	3	—	1	—	„	—
3 Ex. af Henrichsens lat. Stile, 1ste H.	3	—	„	—	„	—
3 Ex. af Sammes Opgaver til Overs.	2	—	1	—	8	—
Jungerslevs Geogr.	1	—	4	—	8	—
Bergsøes Statistik, 3die H.	1	—	„	—	„	—
Østrups Verdenshist.	2	—	5	—	„	—
Forfatter-Lexicon, 5te H.	1	—	„	—	„	—
Journal for Litt., II, 4	„	—	2	—	8	—
Holbergs Comoedier, 4de H.	„	—	3	—	„	—
Bergs græske Formlære	„	—	5	—	8	—
For Litter. og Kritik, 4de H.	„	—	3	—	„	—
Journal for Litt., II, 5	„	—	2	—	8	—
Borrings franske Ordbog, 10de H.	„	—	2	—	4	—
3 Ex. af Henrichsens lat Stile, 2det H.	3	—	„	—	„	—
Dansk Ugeskrift, 2det Halvaar	2	—	„	—	„	—

Opsummering.

a) af Rosings Bøger for	2	2 [⁄] 3	m [⁄] 14	β
b) af Ditlevsens	4	— 2	—	„ —
c) af Schmidts	10	— 4	—	8 —
d) af Bagges	„	—	„ —	„ —
e) af Glindts	2	— 2	—	4 —
f) af Dft's	10	— 2	—	4 —
g) af Kjers	12	— 4	—	„ —
h) af Horns	4	— 1	—	12 —
i) af Brøndstedts	17	— 2	—	12 —
j) af Lillienfeldts	116	— 4	—	10 —
k) af Holms	58	— 4	—	12 —
	240	2 [⁄] 2	m [⁄] 12	β

Til denne efter mit Udvalg anførte Sum

fommer endnu Salar af a, c, e, g,
h, j, eller af alle udtagen b, f, i,
k, altsaa af 240 2[⁄] 2 m[⁄] 12 β,
mindre 85 2[⁄] 5 m[⁄] 12 β, d. e. af
154 2[⁄] 3 m[⁄], nemlig 8 β af 2[⁄], altsaa

12 — 5 — 4 —

253 2[⁄] 2 m[⁄] „ β

Hvorimod af Ditlevsen er given Ra-

bat, og efterføm han af 17 2[⁄] 4 m[⁄]
8 β ifølge Regningen har givet 2 2[⁄]
2 m[⁄] 8 β Rab., maa der af 4 2[⁄]
2 m[⁄] 8 β gives i Rabat 3 m[⁄] 8 1[⁄] 1[⁄] 2 β

„ — 3 — 8 1[⁄] —

Denne Rabat fradragen, bliver for Eftv-

ten at betale paa de udvalgte Bøger 252 2[⁄] 4 m[⁄] 7 1[⁄] β

De omtvistede Bøger vare vel i Foraaret 1844 efterseete af Adj. Bendz og mlg saaledes, at de i et Bærelse i Rectorboligen bleve opstablede i samme Orden, hvori de forekom i Regningerne, og atter gjennemgaaede saaledes, at Adj. Bendz oplæste Titlerne, og jeg efterstaae, om Bøgerne fandtes; men, som jeg har anført, lod Fru Mülertz dem siden, undtagen dem fra Lillienstjolds Auction, lægge over i Skolebibliotheket, hvor der næsten ingen Plads var til dem, og da Fortegnelsen var indsendt, kunde jeg nu ikke see, om de alle vare der. Fra Redelighedens Side kunde der vist nok ingen Tvivl være om, at Bøgerne baade i Rectorboligen og i Bibliotheket vare sikke; men da der paa hiint Sted vare ogsaa adskillige af Rectors Bøger og fri Udgang for mange Mennesker, og Bøgerne derfra bleve flyttede over i Skolebibliotheket og lagte paa Gulvet, hvor der hele Tiden, indtil Rectors Bøgsamling i Værelset indenfor, og de endelig atter, da Rectors Bøger vare komne bort, bleve flyttede og ordentlig opstillede i Reoler, hvor hidtil Rectors havde staaet, kan man let forestille sig, at ved al den Flytning af Bøger fra og til og imellem hverandre kunde det ikke være Undet, end at der maatte skee Forvirring og Blanding, og at derfor ved en nu foretagen ny Revision savnedes adskillige af de Bøger, som Skolen havde Valg imellem. Ved Afleveringen af de Bøger, Fru Mülertz skulde have tilbage, medgav jeg en Liste paa dem, der heraf savnedes, hvis Priis dog kun udgjorde saa $\text{R}.$ Fru Mülertz havde, som sagt, indgivet Regning paa 352 $\text{R}.$ 1 $\text{M}.$; ved det

ffete Udvalg blev nu denne Fordring nedbragt til 252 R 4 m / 8 B , hvorved Bibliothekcassen fik en Fordring paa Fru Mülertz af 99 R 2 m / 8 B . I Skolens Budget for 1845 var af Forstanderskabet gjort Regning paa samme Tilskud, som før, fra Skolecassen, men det blev nedsat fra 120 R til 72 R , og da endelig Decisionen faldt, at Fru Mülertz skulde godtgjøre Skolecassen de Bøger, der af mig ikke vare antagne til Bibliotheket, blev det tillige resolveret, at i Betragtning af denne Indtægt skulde Bibliotheket for dette Aar intet Tilskud have af Skolecassen. Jeg har saaledes hidtil ikke havt Leilighed til at anskaffe nogen ny Bog eller engang at lade løse Blade hæfte eller Hæfter indbinde. Imidlertid er Bibliotheket dog siden Rector Mülertz's Død endnu forøget med følgende Bøger:

a) fra den Kongelige Direction:

Beckers Verdenshistorie ved Riise, 9de Vds. 1ste—8de Hæfte, 10de Vds. 1ste—6te H., 11te Vds. 1ste—6te H. og 12te Vds. 1ste—4de H.

Overfigt over Vidensk. Selsk. Forhandl. 1842.

do. for 1843, do. 1844, 8 H., do. 1845 1—4 H.

Schouws og Eschrichts Afbildninger af Dyr og Planter, 11te og 12te H.

Orion, Kvartalskr., 2det Vds. 1ste H.

Erslens Forfatter-Lexicon, 6te og 7de H.

Danskt Bibliographie for 1844, Nr. 15—17.

Bibliograph. Anzeigen, Nr. 152—155.

Allgem. litt. artist. Mon. Bericht., Nr. 8—10.

Olsens Skole-Atlas, 4de H.

- Stephani thesaurus lingvæ græcæ vol. Vti fasc. 4t. et
5t. og vol. Viti fasc. 3t. et 4t.
- Statsregnskabet for 1842 og 1843.
- Budgettet for 1844 og 1845.
- Hjort om det engelske Conjugations-System.
- Bjering hist. problematis cubi duplicandi.
- Scheels Indbydelsesfr. til Univ. Fest ved Kongens Fødselsdag og ved Reformationsfesten 1844.
- Blechs Bidrag til Roskilde-Domscoles Hist.
- Den nye Matricul.
- Forelæsning ved Univ. og i den polyt. Anstalt Sommer 1844, Vinter 1844—45 og Sommer 1845.
- Indices lect. s. Et. og I.
- Selmers Kbhavns Universitets Aarbog for 1843.
- Mummes Ect. Knuds Kirke i Odense.
- Mansas Kaart over Jylland, Nr. 4 og 5.
- Nolbechs Historisk Tidsskrift, 5te Bds 2det H.
- Bjering's Læreb. i Mechanik.
- Etkillings Den moderne Atheisme.
- Ussing. De nominib. vasor. gr. disput.
- Hagerup. De catechumenes eccl. Africanæ disput.
- Petursson. Comment. de jure eccl. in Island.
- Ørsted. De regionib. marin. disput.
- Allen. De reb. Christiani II disput.
- Weis. De tenotomia, talipedibus applicata, disput.
- Hassing. De syphilide cali hydriotico tractata disput.
- Bricka. Om Ausamlinger af pus i Indvolde.
- Borgens Indbydelsesfr. t. Examen i Metropolitanskf. 1844.
- Flemmers do. til do. i Frederiksb.-Sk. s. A.

- Silberlings Indbydelseskr. t. Examen i Slagelse=Sk. f. A.
 Lembkes do. til do. i Bordingborg=Sk. f. A.
 Rosendahls do. til do. i Nykjøbing=Sk. f. A.
 Henrichsens do. til do. i Odense=Sk. f. A.
 Ingerslevs do. til do. i Rolding=Sk. f. A.
 Wendz's do. til do. i Horsens=Sk. f. A.
 Blaches do. til do. i Aarhus=Sk. f. A.
 Thortsens do. til do. i Randers=Sk. f. A.
 Tanbers do. til do. i Aalborg=Sk. f. A.
 Wesenbergs do. til do. i Viborg=Sk. f. A.
 Ablers do. til do. i Ribe=Sk. f. A.
 Bohrs do. til do. i Rønne=Sk. f. A.
 Egilssyns do. til do. i Bessastad=Sk. f. A.
 Boiesens do. til exam. art. ved Copenhavns=Academi f. A.
 Nielsens do. til Exam. i Realskolen i Aarhus f. A.
 M. Hammerichs do. til do. i Borgerbydds=Sk. p. Chrh. f. A.
 Bartholins og Stillings Progr. ved Overtagelse af v.
 Westens Institut f. A.
 Brauneisers og Langbehns do. til Exam. i Haderslev=
 Sk. f. A.
 Dittmanns og Rosters do. til do. i Flensborg=Sk. f. A.
 Jungelauffens do. til do. i Slesvig=Sk. f. A.
 Schreiters do. til do. i Rendsborg=Sk. f. A.
 Dohrens do. til do. i Meldorf=Sk. f. A.
 Horns do. til do. i Glückstadt=Sk. f. A.
 Eggerts's do. til do. i Altona=Sk. f. A.
 Trebes do. til do. i Plon=Sk. f. A.
 Luchts do. til do. i Kiel=Sk. f. A.
 Actstykker til Danmarks indre Forhold, 1ste Samling og
 2den Samlings 1ste H.
 Thomsen. Om Lord Byron.
 Charakterliste for exam. art. 1844.
 do. for exam. art. extraord. i Dec. f. A.

b) efter Rector Müllertz's Subscription og Bestilling
hos Boghandler Holm:

Kroyers Naturhistorisk Lidskr. 4de Vds. 6te H. og Ny
Række 1ste Vds. 1ste—2det H.

Quarterly review, London, Nr. 145 og 146.

Naturgeschichte der drei Reiche, 75te und 76te Lieferung.

Bergsees Statistik, 1ste Vds. 4de H., 2det Vds. 1ste og
2det H.

Borrings franske Ordbog, 11te H.

Selweg For Litt. og Kritik, 2det Vd. og 3de Vds. 1ste
og 2det H.

Journal for Litt. og Kunst 1844, 6 Hæfter.

Dansk Ugeskrift af Schouw, 2den Række, 4de—6te Vd.

Vidensk. Selsk. Forhandl., 1844 Nr. 1—6 og Nr. 8 og
1845 Nr. 1—3.

c) fra den Gyldenbalske Boghandl. efter Rector
Müllertz's Bestilling, som formodes gjeldende:

Göttinger gelehrte Anzeigen f. 1844.

d) foræret af Adj. Wendz og Levinson:

Niborg-Stændertidende for 1844.

Desuden har Adj. Wendz foræret et lille Mahogany-
Skrin, hvori de i Programmet for 1844 indførte Breve
til Worm gjemmes blandt Worms Gave til Bibliotheket.

Maaffør vil det tykkes mangen, endog fordomsfri,
Mand, at i den lange Tid af 1½ Aar, siden jeg fik den
midlertidige Bestyrelse af dette og andre Skolens Anlig-
gender, kunde og burde der være udrettet meget Mere i
Bibliothek-Sagen. Jeg indrommer gjerne, at mange An-
dre have langt større Arbeidsdygtighed, end jeg, især til
dette Slags Arbeid, hvor ingen Distraction taales; men

i nidkjær Iver og ufortroden Glid for at faae Arbeidet ei alene endt, men saa omhyggelig og noiagtig udført, som det staaer i min Magt, tør jeg maale mig med hvem det skal være. Enhver, der selv har prøvet at bringe et forvirret Bibliothek i Orden, vil erkjende, at det er et moi-
sommeligt og vanskeligt Arbeid, og hvo der kjender de særegne Omstændigheder her, vil ikke miskjende mig, fordi jeg ikke i 1½ Aar har faaet heri udrettet Meer, end der et halvt Aarhundrede forhen er skeet. Havde vi indskrænket os til at ordne, classificere og forfatte Katalog over de Bøger, der findes i Bibliotheket, vilde vi uden tvivl allerede have leveret et i den Henseende tilfredsstillende Resultat; men jeg havde, hvad jeg ansaae for min Pligt, sat mig, foruden dette Foretagende, tillige den langt vanskeligere Opgave, at udfinde, hvilke Bøger der skulde findes i Bibliotheket, og hvorvidt de alle fandtes, efterat der ikke siden 1788 var skeet nogen fuldstændig og noiagtig Revision, og hverken Katalog eller Regnskab fortsat med saadan Tydelighed og Noiagtighed, eller Bibliothekets Bøger ved Mærke eller Skrift alle gjorde saa kjendelige, at denne Undersøgelse ved enhver Bog var muelig at bringe til Viished. Rægges hertil, at jeg foruden 29 egentlige Skoletimer og endel andre mig uvante, distraherende, tildeels fortrædelige Forretninger, som følge med Bestyrelsen, har havt locale og tilfældige Vanskeligheder og Ubehageligheder at kæmpe med, vil vist ingen Billigtænkende bestolde mig i min fremrykkede Alder og med min Sundhedstilstand, for Ofterladenhed og Uvirksomhed i denne eller andre Henseender. Arbeidet med Bibliotheket er ei alene ved sin egen Vanskelighed, men ogsaa ved flere tilfældige Ubehageligheder

der ofte faldet mig suurt, og jeg venter mig endnu mange Bryderier deraf, saa at jeg maa tilstaae, at, skjøndt jeg erkjender det for min Pligt at underkaste mig alt dette, vilde jeg dog yderst nødig have forestaaende, hvad der er overstaet.

VIII. Flensborgs Legats Beholdning af Bøger.

Jeg har allerede sagt, at disse Bøger vare blandede mellem Skolens. Ved at gjennemgaae Skolebibliotheket fandtes nu adskillige, hvori der stod skrevet „Flensborgs Legat“. Forsaavidt dette var skrevet af Rector selv, og Bogen ikke henhørte til de omtvistede Bøger, kunde der ingen Tvivl være om, at de maatte tilhøre Flensborgs Legat; men ved at gjennemgaae Regnskabet for Flensborgs Legat fandtes, at der skulde være mange flere, og af de Bøger, som vi ikke havde fundet nævne i Bibliotheks-Protocollen, men derimod i Flensborgs Legats Protocol, fandt vi ikke faa, hvilke vi troede at kunne tilhøre Flensborgs Legat, uagtet der ei alene ikke var skrevet i dem, at de tilhørte dette, men endog i adskillige, at de tilhørte Skolebibliotheket. Foruden ublaante (hvoraf Antallet hverken af disse eller Bibliothekets endnu kan opgives med nogen Nøiagtighed og Sikkerhed) forefandtes saaledes af hvert Slags følgende:

a) de, hvori stod skrevet „Flensborgs Legat“:

Latinsk dansk Lexicon af Baden, 2det Oplag.

Madvigs latinske Sproglære.

M. T. Ciceronis Cato major et Lælius, ed. Madvig, 3 Gr.

Ejusd. Cato maj. et paradoxa, ed. Billerbeck.

- C. Sallustii Catilina et Jugurtha, ed. Boiesen.
 Niemers griechisches Wörterbuch, 4te Aufl., 2 Bde.
 Riz's kleines griechisches Wörterbuch, 2te Aufl.
 Tittmanni Nov. Test. græce, stereot. Tauchn.
 Reineccii do., 2 Gr.
 Lindbergs Analyse af de første Capitl. af Genesis.
 Borring études litt., 2det Dpl., 2 Gr.
 Rahbecks Lærebog i den danske Stil, 4de Dpl., 3 Gr.
 Grundtrækkene af den rene Geographie.
 Kosfods fragm. Historie, 7de Dpl.
 Langes Materialier til at indøve den græske Formlære, 2det Dpl.
 Jørgensens Geographie for Begyndere, 2det Dpl.
 Funks Naturhistorie ved Kielsen, 5te Dpl., 3 Gr.
 Det Nye Test. paa Dansk, 1841, 3 Gr.
 Analysis Geneseos.
 Den saakaldte Valles Lærebog.
 Schul-Atlas, verkleinert nach Stieler's Hand-Atlas, Gotha 1838.
 Arnz Atlas der alten Welt, 2t. Aufl.

b) uden Angivelse af Titlen:

- Badens danske Grammatik, 4de Udg.
 Horatii opera (bibl. script. lat. class. tom. II).
 Dorpfs latinske Grammatik, 2den Udg., 3 Gr.
 Ciceronis Cato maj. et paradoxa, ed. Bellerbeck, 2te Aufl.
 Rahbecks Lærebog i d. danske Stil, 4de Udg.
 Meyers rom. Didsager.
 Scharlings Historiens vigtigste Begivenh., 2 Gr. af 2det H.
 Funks Naturhist. ved Kielsen, 3die Udg.
 Møllers Danmarks Hist., 1ste Deel indb., de øvrige 2
 Dele i Hæfter, 3 Gr.
 Ledetraad til nordisk Oldkyndighed af N. D. Ess., 11 Gr.
 Bjowulfs Drape ved Grundtvig, 6 Gr.

Jngemanns Baldemar den Store og hans Mænd, i raa Mat.
Om den liberale Presse, 9 Gr.

Riser og Sange for danske Samfund, 4 Hæfter.

Mindesang over Frederik den 6te, 13 Gr.

Viser om Niels Ebbesen, 12 Gr.

Sange til Skolebrug, 28 Gr.

Homeri Ilias ex. recens. Clarkii ed. Niemeier, 1ste Halvb.

Ciceronis de off. libri et Brutus, ed. Monrad, 2 Gr.

Rau's Udg. af Genesis.

2 Nov. Test. græce, uden Bærdie.

c) nogle, hvori staaer, at de tilhøre Skolebibliotheket:

Meyers Lærebog i de rom. Oldsager, 13 Gr.

Juvenals udvalgte Satirer ved D. Worm, 2 Gr.

Lindbergs ebr. Lexicon, 4 Gr.

Flors danske Læseb., 2det Dpl., 5 Gr.

Hvad Penge-Beholdning der endnu iaar er til Anskaffelse af Præmie-Bøger, er forhen viist.

Hermed slutter jeg disse Skole-Efterretninger, som maastke ville bære Spor af de ufordeeltige Omstændigheder, hvorunder de ere bleone affattede, blandt hvilke min næsten uafbrudte Uværelighed og mit som oftest nedtrykte Sind vel hos dem, der domme billig, maa undskylde Ufuldkommenhederne deri, som Ingen meer, end jeg selv, erkjender. Ogsaa maa jeg bede mig frifjendt for den Hensigt at stille Rector Mülertz's Embedsforelse i et slet Lys eller fornærme hans Efterladte. Alt, hvad der kunde have Udseende heraf, har kun Omstændighederne nedt mig til; jeg finder endog, Meget af hvad jeg har været nød til at paatale, i mange Henseender, og meest ved Rector Mülertz's lange Sygeleie og beklagelige Lidelser saare undskyldeligt, og mindes ham ikke uden Bemod.

Til den nu forestaaende

offentlige Examen

indbydes

herved

Alle, som Skolens Vel og det lærde
Underviisningsvæsens Fremme lig-
ger paa Hjerte.

J Haab om, at ikke Faa ville ved denne Lei-
lighed bæere Skolen med deres Nærværelse, til vel-
villig at overvære den mundtlige Prøve,
tillader jeg mig at henvise til efterfølgende

Examens-Plan.

a) skriftlig Prøve.

Torsdagen den 11te Sept.

Formidd. Kl. 9—12. Høje Skolen lat. Stil.

Eftermidd. Kl. 2—5. — Oversættelse fra Latin.

Frederdagen den 12te Sept.

Formidd. Kl. 9—12. IV. historisk Udarbejdelse. De andre
Cl. dansk Udarb. og Rettskrivn.

Eftermidd. Kl. 2—5. IV. Religions Udarb. De andre
Cl. Skjenkskrift.

b) mundtlig Prøve. *)

Løvedagen den 13de Sept.

Formidd. Kl. 9—12 examineres Candidaten B. Bernth.
Fagenes Orden bliver: Latin, Græsk, Hebraisk, Geo-
metric, Arithmetik, Tydsk, Fransk, Religion og N.
Test., Historie, Geographie.

Mandagen den 15de Sept.

i 4de Classens Værelse. | i 3die Classens Værelse.

Formidd.

Kl. 9—12. III. Latin.		Kl. 9—10 $\frac{1}{4}$. IV. Hebraisk.
		— 10 $\frac{1}{4}$ —12. IV. Historie.

Eftermidd.

Kl. 3—4 $\frac{1}{2}$. II. Græsk.		Kl. 3—4 $\frac{1}{2}$. III. Hebraisk.
— 4 $\frac{1}{2}$ —6. III. Geom.		— 4 $\frac{1}{2}$ —6. II. Historie.

Tirsdagen den 16de Sept.

Formidd.

Kl. 9—11 $\frac{1}{2}$. IV. Latin.		Kl. 9—11. III. Historie.
— 11 $\frac{1}{2}$ —12. I. Tydsk.		— 11—12. II. Geogr.

*) Efterat allerede Examens-Planen var sat, blev jeg ved den ene
Candidats pludselige Udmeldelse og den andens Vuske om
at blive færdig om Løvedagen, isædetfor Tirsdag-Formid-
dag, sat i den Nødvendighed at omgjøre Planen og efter For-
langende begynde den mundtlige Examen Løvedag isædetfor
den følgende Mandag.

i 4de Classes Børelse. | i 3die Classes Børelse.

Eftermidd.

Nl. 3—5.	II. Latin.		Nl. 3—4 $\frac{1}{4}$.	IV. Geogr.
— 5—6.	I. Latin.		— 4 $\frac{1}{4}$ —6.	III. Geogr.

Onsdagen den 17de Sept.

Formidd.

Nl. 9—11.	IV. Græsk.		Nl. 9—10 $\frac{3}{4}$.	III. Arithm.
— 11—12.	I. Dansk.		— 10 $\frac{3}{4}$ —12.	II. Arithm.

Eftermidd.

Nl. 3—4 $\frac{1}{4}$.	II. Tydsk.		Nl. 3—4 $\frac{1}{4}$.	IV. Fransk.
— 4 $\frac{1}{4}$ —6.	III. Dansk.		— 4 $\frac{1}{4}$ —5 $\frac{1}{2}$.	II. Fransk.
			— 5 $\frac{1}{2}$ —6.	I. Fransk.

Fredagen den 19de Sept.

Formidd.

Nl. 9—11 $\frac{1}{2}$.	III. Græsk.		Nl. 9—10 $\frac{1}{4}$.	IV. Relig. og N. L.
			— 10 $\frac{1}{4}$ —11 $\frac{1}{2}$.	II. Relig.
			— 11 $\frac{1}{2}$ —12.	I. Relig.

Eftermidd.

Nl. 3—4 $\frac{1}{4}$.	IV. Geom.		Nl. 3—4.	II. Naturhist.
— 4 $\frac{1}{4}$ —6.	III. Tydsk.		— 4—4 $\frac{3}{4}$.	I. Historie.
			— 4 $\frac{3}{4}$ —6.	IV. Arithm.

Lørdagen den 20de Sept.

Formidd.

Nl. 9—10 $\frac{1}{4}$.	IV. Tydsk.		Nl. 9—10 $\frac{1}{2}$.	III. Fransk.
— 10 $\frac{1}{4}$ —12.	II. Dansk.		— 10 $\frac{1}{2}$ —12.	III. Relig.

Eftermidd.

Nl. 3—4 $\frac{1}{4}$. Hele Skolen Sang-Prøve.
— 4 $\frac{1}{2}$ —6 foretages paa sit Sted Gymnastik-Prøve.

Mandagen den 22de Sept.

Formidd.

Nl. 9—9 $\frac{1}{2}$.	I. Geogr.			
— 9 $\frac{1}{2}$ —10.	I. Naturhist.			''
— 10—10 $\frac{1}{2}$.	I. Arithm.			

Eftermidd.

Nl. 3—6 prøves de indmeldte nye Disciple.

Onsdagen den 1ste Oct.

Nl. 9—10 $\frac{1}{2}$ skeer Opflytningen.
— 2 begynder igjen Underviisningen i det nye Skoleaar.

